ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

40-дэхи жэлээ гарана

БУРЯАД ҮНЭН

…й Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

(10188) | 1963 оной май 31, пятница | Сэн 2 мүнгэн

…НҮХЭД, МЕХАНИЗАТОРНУУД!

…ошожо байна, кукуруза, хартаабха тариха худэлмэреэ улам тургэдхэе

* * *

…н үдэрэй туршада—150 га

…хам Хираан-Адаг нютагта сэнгэлиг һайхан зунай эхин …да гүбөө, тала дайда шэнэхэн ногоон хүнжэлөөр ху-

…үдтэ хабарай тарилгын халуун хүдэлмэри хаба соогоо. …озой механизаторнууд эртын ороohото ургамалнуудай …эд, мүнөө тэжээлэй ургамалнуудые тарижа эхилэнхэй. …руза тариха хүдэлмэри эршэмтэйгээр ябуулагдажа …ой нэгэдэхи отделениин эдэбхитэй бэрхэ кукурузашан …нэй звеногойхид үнгэрһэн 5 үдэрэй туршада гурбан … гектарта хайшаашье тэгшэ, зүб квадрадуудые гарга… таряа. Нүхэр Чиликинэй звено даажа абаһан 250 гек…ээ 8—9 хүдэлмэриин үдэр соо һайн шанартайгаар ку… дүүргэхэ зорилготой.

…и совхозой 1-дэхи отделениин хоёрдохи таряан ажалай …ки-Палан Ванжиловай хүтэлбэрилдэг звеногой гэшүүд …нэй звеногойхидһоо баһал гээгдэнэгүй. Түрүүшын 50 … кукурузые квадратно-гнездовой аргаар таряа.

…тадаа даажа абаһан газарайнгаа га бүриһөө 500—600 …рузын ногоон эшэ набша хуряаха зорилго табинхай.

…риин совхозой кукурузашан Гончик Очиров тарилгаа …тайгаар ябуулна. Хэһэн ажалайнь шанар баһал һайн. …арыень шалгажа үзэхэдэ, хайшаашье зүб квадрадууд …а.

А. Иванова.

…өөр, һайн шанартайгаар...

(Телефоноор аб-…ениин колхо- … совхоз энэ жэл- …рилгые эршэм-…эбэ. Бүхыдөө 14 …иисэ таригдаа …ёдондонойхиһоо … дээшэлээ. Хэр- … жэлдэ 849 га …һан байбал, мү-…ригданхай.

…дтэ кукуруза, …эг һуулгагдажа … жэлдэ парти, … уряалда ха-…ёдондонойхиһоо …үлүү ехээр хар-…жаар хараалаг-…бхын таригда-…еральна үтэг-…аа. Һүүлэй мэ- … хартаабха та-ригдажа, түсэб 54 процент дүүргэгдэбэ. Энэ жэл га бүридэ адагынь 20 центнер үрэһэн таригдана.

Аймагай суута кукурузашан Павел Аюшеев түрүүшын 42 га кукуруза тариба. Энэ звено байгша ондо поли дээрээ 2500 тонно шэбхэ гаргаа.

Мүн «Сибиряк» колхоздо 150 га, «Восточные Саяны» артельдэ 115 га кукуруза таригдаба. Энэ шухала хүдэлмэри управлениин бусадшье ажахынуудаар ябуулагдана.

Кукуруза, хартаабхаяа саг соонь, һайн шанартайгаар тариха арга боломжо бии.

Ц. Бальбаров,
Худөөгэй үйлэдбэриин парткомой секретариин орлогшо.

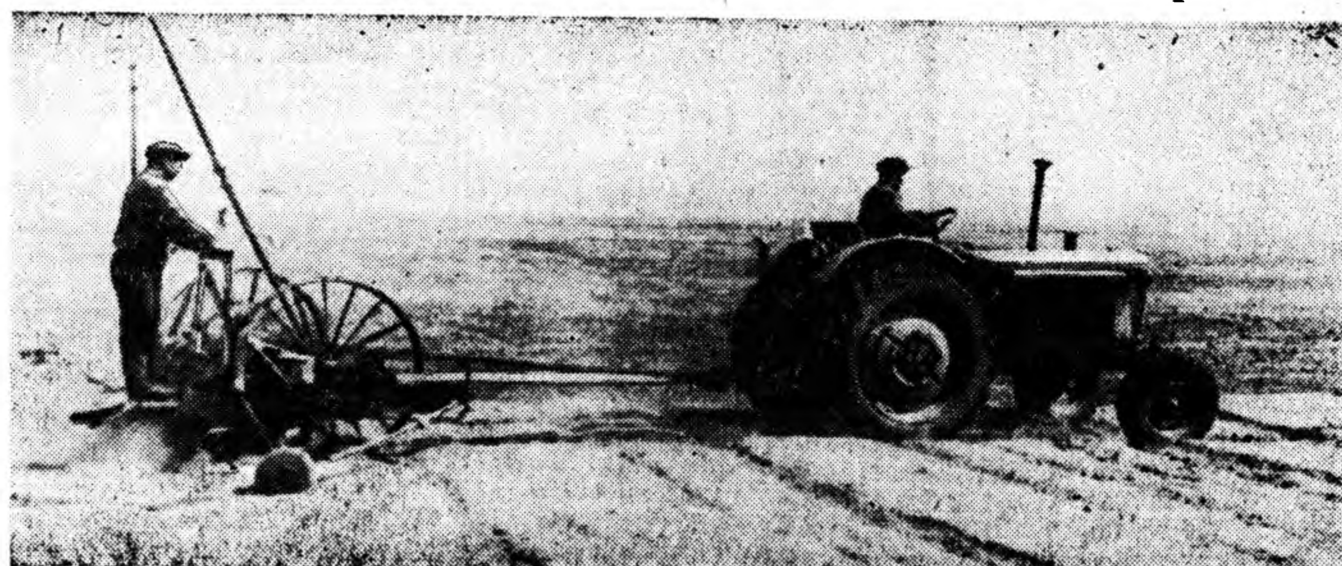
…гаяа борнойлжо эхилээбди

…озой механизаторнууд эртын ороohото урга-…жа дүүргээд, кукуруза, хартаабха тарилгаяа …ябуулжа байна. Эндэ кукурузашад Владимир … Дондуков гэгшэд бүтээсэ ехэтэйгээр ажалла-…уйлана.

…озоймнай механизаторнууд баян ургаса ху-…ртаг үбһэнтэй тэмсэжэ эхилээ. Нүхэр Шуль-… механизаторнууд түрүүшын 80 гектар шэнии-…рох, 50 га хартаабха борнойлоод байна.

Б. Нимаев, Улаан-Үдын үйлэдбэриин управлениин Эрхирэгэй совхозой директор.

Үдэр соо 18—20 гектар

Зэдын үйлэдбэриин управлениин Доржо Банзаровай нэрэмжэтэ колхоз байгша ондо 900 гектар газарта полиин «хатаниие» тарихань. Колхоз кукурузаяа май 25-да тарижа эхилээ. Эгээ мүнөө 400 гектар газарта кукуруза квадратно-гнездовой аргаар таригдаад байна. 900 га кукурузын 112 гектарынь шэнэ газарта таригдаха юм.

1-дэхи отделениин кукурузашад 600 гектарта кукуруза тариха уялгатай. Хоёр модоной Үбэр гэжэ нютагта нэгэ газарта кукуруза һуулгажа ябаһан кукурузашадай хажууда ерэбэбди. Эндэмнай Цыбик-Доржо Лубсанов Дамба Надмитов хоёр хүдэлнэ. Тэдэнэр үдэртөө 10 га тарихын орондо 20 гектар хүрэтэр тарина.

Мүн тус отделениин кукурузашад Лубсан-Даба Балданов, Пунцык Галсанов, Тамасурэн Аюров гэгшэд өөһэдынгөө участогуудта үбэлдөө, хабартаа наг шэбхэ һайса гарганхай. Мүнөө оролдосотойгоор элдүүрилнэ. Тэдэнэр мүнөө баһал үдэртөө арба гаран час соо хүдэлнэ.

— Бидэ гектар бүриһөө 250 центнер кукурузын ногоон набша хуряаха гэһэн уялга абанхайбди. Тэрэ уялгаяа дүүргэхын түлөө унаһан малгайгаа абангүй хүдэлнэбди,—гээд залуу кукурузашан Дамба Санжиевич Надмитов хөөрэнэ.

Зураг дээрэ: кукурузашад нүхэд Ц. Д. Лубсанов, Д. Надмитов гэгшэд тарилга хэжэ ябана.

С. Балдуевай фото-текст.

ШЭНЭ АРГААР КУКУРУЗА ТАРИНА

Чисаанын совхоздо нүхэр Грешиловэй звеногойхид 3 сеялкэ холбожо тодхоһон агрегадаар түрүүшын 3 үдэр 200 гектарта кукуруза таряа. Квадрадыншье яһала һайнаар гарана

ТЭРЭ ҮДЭР Булаг тосхонһоо баруун хойшоо гараад, Жаргалантын хүнды өөдэ зорибобди. Харгын хоёр тээгүүрхи хабтагар ехэ тарялангай ургаса бултайжа, үргэлжэ хүхэрөөд, хээрын зүлтэ ногоонтой үнгэ буляалдан байна. Набшалжа эхилһэн хуһа модон соо хүхы шубуун донгодоно. Зунай эхин, зулгы һайхан сагта худөөдэмнай ягаашье сэнгэлиг гоё агшаб даа...

— Дмитрий Иванович Грешилов тээ энээхэн хойно кукурузынгаа газарта хүдэлжэ байгаа ёһотой,—гээд совхозой дүрбэдэхи отделениие эрхилэгшэ Н. Очиржапов мотоциклайнгаа ябадал дунда дуугарна.

Уданшьегүй баруун захаараа ой модоор нэмэрилһэн ехэ таряланда тулажа ерэхэдэ, тэрэнэй тэг дундуур хүриэтэр шэрэтэй «Беларусь» трактор хойноо ороohоной юрын сеялкэ шагтагаланхай тооһо бурьюулна.

— Эдэмнай бүхы газараа нэгэ дахин һайнаар уһалаад, мүнөө минеральна үтэгжүүлгэ—суперфосфат газарайнгаа хүрьһэндэ оруулжа байна,—гэжэ нүхэр Очиржапов хэлэнэ.

Үнөөхи «Беларусь» трактортай агрегаднай таряалангай захада ерэжэ, ехэ тэргын хажууда ошоод байшаба. Тооһо шоройдо бага даруулһан хубсаһатай хоёр хүн трактор дээрэһээ габшагайтаар һүрэн буугаад, тэргэ cooһoo саарһан мэшээгтэй бутархай сагаан юумэ абажа, сеялкэ руугаа хэнэ. Байгша ондо звеногойхид 60 тонно суперфосфат, мүн ургасада нэмэлтэ тэжээл оруулха аммиагай селитрэ абанхай.

Звеное даагша Дмитрий Грешилов нюур дээрээ тогтоһон тооһо аршан, ажал тухайдаа иигэжэ хөөрэнэ:

— Энэ газартаа үтэгжүүлгэ оруулжа мүнөөдэр баратгаахабди. Тиигээд эндээ культиваци хэжэ, буртаг үбһэнэйнь үндэһэ таһалаад, тарижа захалхабди. Челябинска областиин механизаторнуудай жэшээгээр 3 сеялкэ холбожо тодхоһон агрегадаа үглөө эндээ асараад, хүдэлгэжэ туршахамнай.

— Урдынхидаал таряалангай хоёр тээгүүр шабын түмэр шагтайтараа татахаяа болижо, амархамнай гээшэ. Холбомол сеялкээр үдэрэй 70—80 га тариха аргатай юм гэнэл,— гэжэ нүгөөдэ кукурузашан Сүхэ Ринчинов зугаална.

— Бараг хүдэлөөл һаа, 310 га кукурузаяа энээгээрээ 4—5 үдэр тарижа хойнонь гарахал ёһотойбди. Гансал газарнай үргэлжэ бэшэ, эндэ тэндэ таһархай аад, муу байна,—гэжэ Дмитрий Иванович хэлэнэ.

— Звенодоо хэды хүмта, ямар техникэтэйбта,—гээд асуугдаба.

— Дүрбэн зомди. Эдэ бидэ хоёр, үшөө Рабдан Дугаров, Николай Андриевский гэгшэд хүдэлнэ. 3 трактор, хажуудань хэрэгтэй сеялкэ, культиватор, борной гэхэ мэтэ түгэд бии, —гэжэ звеное даагша харюусаба.

— Таряалан дээрэ наг шэбхэ ехээр гаргагдаа гү?

— Үшөө һанаһандаа хүрөөгүйбди. Дунда зэргээр гектарай 10 тонно болоо. Ехэнхи газарнай 1959-60 онһоо хойшо жэл бүри ходо үтэгжүүлэгдэжэ байнхай. Тиигэбэшье шэбхэ ехээр лэ гаргаа һаамнай һайн юм һаабдаа. Теэд таряан ажалай бригада манда биратай туһалаагүй. Бидэ гансахан өөһэдынгөө хүсөөр энэ ажалые хүшэхүрэхэгүй байнабди. Техникэ олон хэрэгтэй. Ерэхэ жэлдэ шэбхэ зөөхэ тусхай бригада эмхидхэхэ ёһотойбди,— гээд нүхэр Грешилов отделениингээ эрхилэгшэ тээшэ харана.

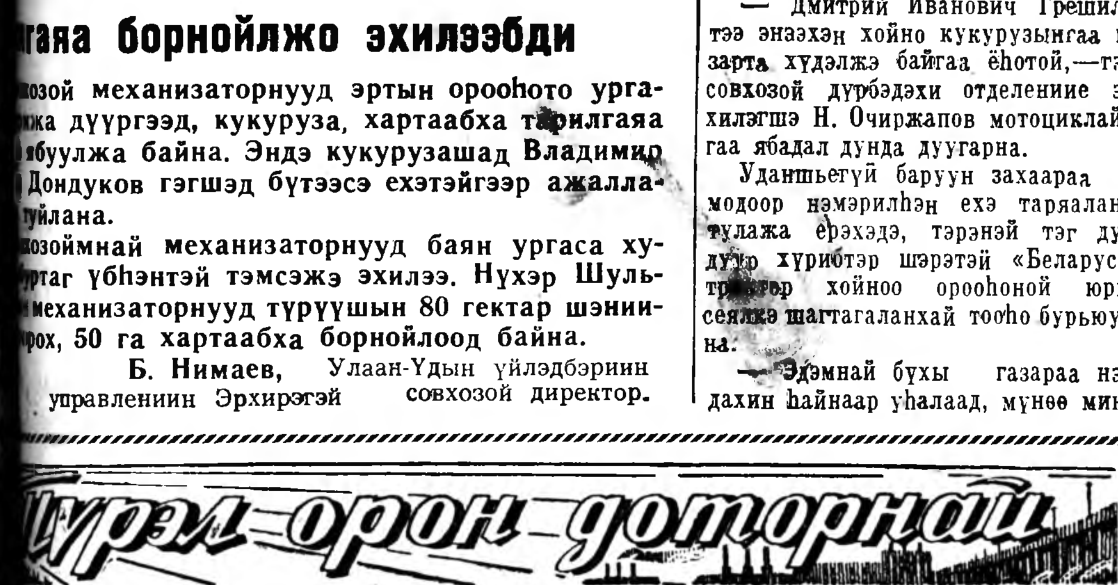
Тиигэһээршье кукурузашад ажалаа үргэлжэлүүлжэ, бидэ тэдэндэ амжалта хүсөөд бусаа һэмди.

— Грешиловнай бэрхэ ажалша, хэһэн юумэндээ ехэл нэтэрүү оролдосотойгоор хүдэлдэг хүн гээшэ. Мүнөө иигээд кукурузаяа таряад, тэрэнээ 2—3 дахин борнойлжо, зурууд хоорондонь элдүүрилжэ, ургасада нэмэлтэ тэжээл оруулжа; таряалан дээрээ хонон үнжэн, үдэр һүнигүй шахуу хүдэлхэ даа. Тэрэниие хэншье тиигэ иигэ гэхэгүй, өөрөөл ябаха. Бүхы ажалайнгаа хаһа болзорые нэгэшье алдахагүй. Кукуруза тарилгын агротехникые жиирэй агрономһоо дутуугүйл мэдэхэ болонхой. 4 жэл тухай кукурузашанаар хүдэлнэ, түрүүшүүлэй дүй дүршэлөөр ходо һонирхожо байдаг,—гэжэ Н. Очиржапов энэ кукурузашын ажал тухай хөөрөө һэн.

Мүнөө Дмитрий Ивановичай звеногойхид кукуруза түлэг тарижа үнгэрһэн 3 үдэр соо 3 сеялкэ холбоһон агрегадаар 200 гаран гектар таряа.

Сэлгеэ сагаан Чисаанадаа «хатан» кукурузын элбэг ехэ ургаса ургуулжа, эрхим жэшээ харуулһан энэ нүхэрнай мүнөөшье жэлдэ баян ургасаараа нютагайхинаа баясуулхал.

М. Намжилов,

Түрэл орон доторнай

…ТА ГЭГШЫН …ТҮМЭР ЗАМ

…й электрын эл-…ээс багаар Куз-…энь. Электрын …даг Кемеровскэ …ктай нэгэдүүл-… хүсөөр ябадаг …нга гаран ки-…йха. 500 мян-…й электрын элшэ …одог байха. …түрүүшын хахад хубинь — Назарово гэдэгһээ Тайшет хүрэтэр лини баригданхай гээд энергетикэ ба электрификациин гүрэнэй комитедһээ ТАСС-ай корреспондентдэ мэдээсэбэ. 535 километр утатай газарта мүнөө хүдэлмэри ябуулагдажа байна. Тус барилга хадаа онсо шухала гэжэ соносхогдонхой. Эндэ Зүүн Сибирьтэхи, Красноярскдахи, Сибирьтэхи худөөгэй барилгын трестнүүдэй коллективүүд ой тайга соогуур, гол горхоной эрьеэр энэ зам татажа ябана.

Братска ГЭС-эй электрын элшэ хүсые Кузбасс хүлеэжэ байнхай. Тиимэһээ барилгашад саг болзор соонь энэ даабаряа дүүргэхые эрмэлзэнэ. Сибирьтэхи эгээл ехэ энэ лини хадаа Советскэ Союзай электрын элшэ хүсэ гүйлгэдэг нэгэ системэ байгуулха хэрэгтэнь ехэ үүргэтэй байха юм.

ТҮРҮҮШҮҮЛЭЙ ТУЙЛАЛТА

ЦЕЛИНОГРАД. (ТАСС). Хабарай тарилгада машина техникэ бүтээсэ ехэтэйгээр ашаглахые оролдон хэдэн олон түрүүшүүл шэнэ шэнэ арга боломжонуудые хэрэглэнэ. Олон ажахынуудта 4—5 сеялкэ шагтагалһан агрегадууд амжалтатайгаар хүдэлжэ һураа.

Хойто Казахстанай областной туршалтын станциин механизаторнууд гайхамшаг амжалта туйлаа. Эндэ хоёр агрегат байгуулба. Агрегат бүхэндэнь 6 сеялкэ шагтагалһан «С-80» трактор ябана. Эдэ агрегадуудай начальнигууд — трактористнууд Иосиф Бухгалтер, Иван Нейгум, эдээнтэй хамта ябаһан 8 сеяльщигүүд 6-дахи бригадын 4 мянга гаран гектар газарта ороohото ургамалнуудые тариба. Энээнэй урда тээ эды шэнээн газарта 5 тракторист, 20 сеялщик тарилга хэдэг байгаа.

Эдээнэй мүрысөөндэ И. Бухгалтер түрүү һуури эзэлээ. Сүүдхэдөө энэ хүнэй агрегат 163 гектар, зарим үедөө 220 гектар хүрэтэр тарилга хэдэг байба. Нормонь 60 гектар. И. Нейгум гэгшын агрегат үдэртөө дунда зэргээр 156 гектарта тарилга хэжэ ябаа. Нэгэ сүүдхэ соо эгээл ехээр тариһаниинь 214 гектар.

…сть. Холмск … даг. Зураг дээрэ: Холмск гэжэ загаһашадай порт Камчаткын болон Курильска аралнуудай эрьэ тээшэ далайн экспедицинүүдые эльгээхэ гэжэ байна. Энэ портдо үдэр бүхэндэ хэдэн мянган центнер загаһан асаргадаг, тингээд бүйлүүлэгдаһан продукци үргэн дэлхэйдэ эльгээгдэдэг юм. Тэдэнэй зариманиинь гадаадын оронуудта ябуулагдадаг.

ТАСС-ай фотохроника.

ТАСС-ай мэдээсэл

Замбуулинай дайдаар ниидэхэ түхеэрэлгэнүүдые абажа гараха нарижуулан һайжаруулагдаһан ябуулагша-ракетэнүүд Номгон далайн түбэй район руу 12 мянга гаран километр холо зайда энэ оной май 18-һаа 25 хүрэтэр Советскэ Союзда амжалтатайгаар табигдаа.

Ракетэнүүдэй ниидэлгэ, бүхы шатануудайнь хүдэлэсэ программын ёһоор үнгэрөө.

Ябуулагша-ракетэнүүдэй һүүлшынхиинь урда тээхи шатануудай македүүд урда тээнь хараалагдаһанай ёһоор ошохо газартаа тон мэргэнээр хүрэжэ унаһан байна.

Нарижуулан һайжаруулагдаһан ябуулагша-ракетэнүүдые амжалтатайгаар табилга замбуулинай дайдые шэнжэлэн мэдэхэ, наранай системын планетэнүүдые шэнжэлхэ талаар совет наукын саашанхи хүгжэлтые хангаха байна.

Туршалгын һайн үрэ дүнтэй байһантай дашарамдуулан, ТАСС-та иигэжэ мэдүүлхые даалгагдаба. ТАСС-ай 1963 оной май 12-ой мэдээсэл соо заагдаһан, доро дурсагдаһан координадуудтай 1-дэхи райондо энэ оной май 28-һаа эхилэн далайгаар тамархада, самолёдуудай ниидэхэдэ хамаагүй болоо. 1-дэхи районой координадуудынь иимэ:

Хойто широта	Баруун долгота
11 градус 41 минута	167 градус 49 минута
9 градус 03 минута	166 градус 34 минута
8 градус 03 минута	168 градус 45 минута
10 градус 41 минута	170 градус 00 минута

Эмхидхэлэй хүдэлмэри һайнаар ябуулха

Киевэй областиин Кагарлыкска колхоз, совхозуудай үйлэдбэриин управлениин начальник Т. Р. Рындинэй элидхэлые КПСС-эй ЦК шагнаад, управлениин хүдэлмэри тухай тогтоол баталан абаа.

КПСС-эй ЦК иигэжэ тэмдэглэбэ. Колхоз, совхозуудые бүри һайнаар хүтэлбэрилхын тулада Кагарлыкска колхоз, совхозуудай үйлэдбэриин управлени ехэ хүдэлмэри хэнэ. Үйлэдбэриин управленинүүд колхоз, совхозуудые хүтэлбэрилхэ ёһотойл шэнэ, бүри нарин һайн арга боломжо үгэнэ гэжэ тус управлениин хүдэлмэриие шэнжэлжэ үзэхэдэ харагдаһан байна. Үйлэдбэриин управленинүүд, партийна комитедүүд хадаа шэнэ эрхэ байдалда үйлэдбэриие ажахы бүхэндэ шадамараар эмхидхэхэ, баян арга боломжонуудые бүри һайнаар хэрэглэхэ аргатай болоо.

Колхоз, совхозуудые хүтэлбэрилхэ тон шухала асуудалнуудта: колхоз, совхозуудай үйлэдбэридэ наукын туйлалтануудые болон түрүү дүй дүршэлые нэбтэрүүлгэдэ; хахалагдадаг газарай гектар бүридэ бүри ехэ продукци абаха аргатай болохын тулада газарые эрхимээр ашаглалгада, тарилгын талмайе бүри таарамжатай һайнаар хубаарилгада; худөө ажахын продуктнуудые бүри элбэгээр абаха талаар хүдэлмэрилэгшэдэй материальна урмашалгые дээшэлүүлгэдэ; үйлэдбэридэ хүнүүдые бүри олоор сэхэ хабаадуулхын тулада захиргаанай хүдэлмэрилэгшэдые үсөөн болгохо хэрэгтэ; эдлүүриин газарай 100 гектар бүридэ малай, илангаяа үнеэдэй тоо олон болголгодо; продукци абахын тулада хүсэ бүри багаар гаргашалгада, худөө ажахын продуктнуудай өөрын үнэ хямдаруулгада, бүхы ажахынуудые түрүүшүүлэй зэргэдэ оруулха хэрэгтэ Кагарлыкска үйлэдбэриин управлени гол анхаралаа хандуулдаг байна.

1962 ондо абтаһан хэмжээнүүдэй ашаар управлениин ажахынуудта ургаса бүри дээшэлээ, мяхан, һүн, үндэгэн бүри элбэгээр абтаа, колхознигуудай ажалай түлөөһэн дээшэлээ.

Тиихэтэй хамта Кагарлыкска үйлэдбэриин управлениин хүдэлмэридэ горитой дутуунууд бии гэжэ КПСС-эй ЦК тэмдэглээ. Үйлэдбэриин управлени, партийна комитет кадрнуудтай үшөөл дутамагаар хүдэлмэри ябуулна, түрүү хүдэлмэришэд болон колхознигуудай үүсхэлые заримдаа дэмжэнэгүй. Бии байһан арга боломжонууд зарим колхоз, совхозуудта гүнзэгы һайнаар шэнжэлэгдэнэгүй. Колхоз, совхозуудта абтадаг продукциин өөрын үнэ хямдаруулхын түлөө тэмсэл үшөөл һулаар хэгдэнэ. Зарим ажахынуудта техникые ашаглаха талаар ёһотой һайн гурим тогтоогдоогүй байһаар.

Тэмдэглэгдэһэн дутуу дундануудые зайсуулхыень Кагарлыкска үйлэдбэриин управлениие, партийна комитедые КПСС-эй ЦК уялгалаа. Колхоз, совхоз бүхэндэ эмхидхэлэй хүдэлмэри һайнаар ябуулха, продуктнуудые абалга эмхидхэлгэдэнь, экономикоёо дэбжэлгэдэнь, абтаһан үндэр уялгануудые амжалтатайгаар дүүргэлгэдэ худөөгэй ажалшадые элсүүлэн эмхидхэлгэдэнь бодото туһаламжа үзүүлхэ гээшэ управлениин болон партийна комитедэй ажал ябуулгын гол шухала хуби болоно.

Колхознигуудай болон совхозуудай хүдэлмэришэдэй культурно-ажаһуудалай эрилтые хангаха тухай бүри ехээр оролдолго гаргаха, худөөгэй ажалшадай хэрэглэмжэдэ анхаралтайгаар хандаха шухала байһанда партийна комитедэй болон үйлэдбэриин управлениин анхаралые КПСС-эй ЦК хандуулаа.

Ажахы бүхэнэй үмэнэ табигдажа байһан тодорхой зорилгонуудтай нягта холбоотойгоор эмхидхэлэй болон ниитэ-политическэ хүдэлмэри колхознигуудай, совхозуудай хүдэлмэришэдэй дунда бүри һайнаар ябуулхыень, үдэр бүриингөө ажал ябуулга эрхилхэдээ хүн бүхэндэ нүлөөлхыень, коммунизм байгуулагшын абари заншалтайгаар ажалшадые хүмүүжүүлхыень үйлэдбэриин управлениин парткомые, колхоз, совхозуудай партийна организацинуудые КПСС-эй ЦК уялгалаа.

(ТАСС).

Ажалшадай зунай амаралтые һайнаар эмхидхэхэ

Манай ороной ажалша хүн бүхэн амарха гэһэн арюун нангин эрхэтэй. «Ажаллаад амархада — жаргал, амараад ажаллахада — жаргал» гээд манай арад дэмы хэлсэдэггүй.

Тиин энэ амарха эрхээ хүн бүхэнэй бүрин гүйсэдөөр эдлэхэ хэрэгтэнь манай парти болон правительство туйлай ехэ анхарал хандуулдаг байна. Жэл үнгэрхэ тума санатори болон курортнууд, амаралтын гэрнүүд олоор баригдажа, ашаглалгада ороно. Энээнтэй нэгэн хамта амарагшадай тоо улам олошорно. Гансахан байгша ондо санаторинууд болон амаралтын гэрнүүдтэ аяар зургаан миллионһоо үлүү хүн зон болбосон зохидоор амарха, бэеэ эмнүүлхэ байна.

Эхэ оронойнгоо эгээл үзэсхэлэн гоё байгаалитай сэнгэлигэй газарнуудта манайшье республикаһаа олохон хүнүүд жэл бүри ошожо, бэе махабадаа бэхижүүлдэг байна. Социальна тэдхэмжын мүнгэ зөөри гаргашалжа, курортнууд, амаралтын гэрнүүдтэ 10 мянгаад хүниие мүнөө жэлдэ республикымнай профсоюзай эмхинүүд эльгээхэ түсэбтэй.

Тэрэшэлэн ажалшадай сүлөөтэй сагаа, ээлжээтэ амаралтаяа аша үрэ ехэтэйгээр үнгэргэхэ талаар республикымнай худөө тосхонуудта һүүлэй үедэ нилээд ехэ анхарал табигдана. Аймагуудта колхоз, совхоз хоорондын амаралтын гэрнүүд баригдана. Түнхэнэй Саяанай совхозой Туранай аршаанда, Сэлэнгын Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоздохи амаралтын гэртэ аймагай алба хаагшад, хүдэлмэришэд, колхознигуудһаа гадна, городойшье зон ошожо амардаг болонхой.

Ажалшадай амарха, сэнгэхэдэ аятай зохид үе—зулгы һайхан зунай саг ерэбэ. Эгээл иимэһээ профсоюзай организацинуудай, элүүрые хамгаалгын эмхи зургаануудай, курортнууд болон амаралтын гэрнүүдэй хүдэлмэрилэгшэдэй хэзээ хэзээнэйхиһээ шударгытаар хүдэлхэ, ажалшадай зунай амаралтые һайнаар, аятай зохидоор эмхидхэхын тула бүхы арга боломжоёо бүрин гүйсэдөөр элсүүлхэ түлэг үе болобо. Урда жэлнүүдэйнгээ алдуу эндүүнүүд дээрэһээ тодо һонор тобшолол хэжэ, амаралга эмнэлгын эмхинүүдэй олохон хүтэлбэрилэгшэд мүнөө зуниие эмхитэй һайнаар угтахын тула яһала ехэ хүдэлмэри ябуулаа гэжэ тэмдэглэхээр. Нёдондо Түнхэнэй «Аршаан» курортын, Дээдэ Онгостойн багшанарай амаралтын гэр байранууд ёһоор бэлдэгдээгүй байгаа юм. Мүн амарагшадыешье хангаха хэрэгтэнь олон дутагдалнууд үзэгдэгшэ һэн. Мүнөө тэндэ гэр байранууд булта һэльбэн заһагдаһан байна. Мүн юрэнхы ажал хүдэлмэриньшье элитэ һайжараа.

Гэхэ зуура амаралтын зарим газарнуудай ажал ябуулгада үшөөл горитой дутуу дунданууд үзэгдэһөөр. Энэнь нэн түрүүн юуб гэхэдэ, тэндэ ерэгшэдэй культурна эрилтэнүүд гүйсэд хангагданагүй. Һонирхолтой лекци, хөөрэлдөөнүүд үсөөнөөр эмхидхэгдэнэ. Тиихэдэ зарим курорт, амаралтын байшангуудай соёлой хүдэлмэрилэгшэд имагтал үдэшэ бүри кино, хатар наада эмхидхээд лэ ажалаа хизаарлажархидаг.

Ажалшадай зунай амаралтые эмхидхэхэ тушаа партийна, советскэ, профсоюзай организацинууд, предприятиин хүтэлбэрилэгшэд ехэ анхарал хайхарамжа гаргаха ёһотой. Гэбэшье энэ хэрэгые тоохоогүй, хэрэгсээхэгүй баримтанууд элирнэ. Жэшээнь, Улаан-Үдын барилгын 154-дэхи трестынхид (эрхилэгшэнь нүхэр К. А. Восконян, парткомойнь секретарь нүхэр Ю. Г. Фролов) барилгашадаа яажа һайнаар амаруулха тушаа ямаршье оролдолго гартадаггүй. Худалдаа наймаанай эмхинүүд, нютагай промышленностиин предприятинууд ажалшадай амаралтые баһал муугаар эмхидхэдэг. Улаан-Үдын городской Совет, тэрээнэй таһагуудшье ниислэл хотынгоо амаралга, сэнгэлгын парк, саад, стадион болон сэсэрлигүүд соо таатай зохид эрхэ байдал мүнөө хүрэтэр байгуулаагүй.

Худөө нютагуудай ажалшад зунай сагта мүн лэ олоороо амардаг гээшэ. Гэбэшье амаралгын бии байгаа зарим газарнуудта гэр байра ёһоор түхеэрэгдэнэгүй, ариг сэбэр муугаар сахигдана. Үнгэрхэдөө эмнэлгын эмхинүүдэй ямаршье зүбшэлгүйгөөр эндэ тэндэ нютагай аршаануудта ошохо, торходо орохо, тиихэдээ амаржа һайжарангүй, харин үбшэлхэшье баримтанууд үзэгдэнэ.

Дурсагдаһан дутагдал усадхаха тушаа нютагай Соведэй гүйсэдкомууд, колхозуудай правлени, совхозуудай дирекци, ниитын эмхинүүд тон яаралтай хэмжээ абаха ёһотой. Тиихэдээ гэр байра түхеэрэлгэһээ гадна, соёлой хүдэлмэри эмхидхэхэ шухала болоно.

Гадна олохон колхоз болон совхозуудта хүдэлмэриин һүүлээр гү, али гарагай нэгэндэ ниитээрээ болбосон зохидоор амарха, спорт эрхилхэ хүдэлмэри огто эмхидхэгдэнэгүй. Харин ёһотойгоор лэ амарха, бэеэ һэргээхэ, сэнгүүлхын орондо архи ууха, һүүлээрнь ажалдаа һаатажа гараха баримтанууд залуушуулай дунда илангаяа олоор үзэгдэнэ. Энэ хадаа алишье таладаа огто таарамжагүй, ямаршье аша туһагүй ябадал болоно ха юм. Энээниие саашадаа заатагүй хараадаа абажа, аймсоведэй гү, али сомсомолэй гүйсэдком дээрэ зүбшэн хэлсэжэ, тусхай хэмжээнүүдые хараалжа, бэелүүлхэ шухала.

Амарха гэһэн арюун эрхээ ажалшадай бэелүүлхэ хэрэгтэнь үдэр бүриин анхарал хандуулха, али бүхы дэмжэлгэ үзүүлхэ гээшэ нютагуудай партийна, советскэ, профсоюзай организацинуудай нангин уялга мүн.

Партийна хүдэлмэриин дүй дүршэлһөө

Даб дээрэхи дүн

Сэлэнгын совхозой III фермын партийна эхин организациин секретарь нүхэр Р. Д. Мункуев хөөрэнэ

Манай фермэ Сэлэнгын совхоз соогоо томо фермэнүүдэй нэгэн гэжэ тоологдодог. 17 мянган хонин, 700-гаад үхэр, 1600 гаран га тарилгатай тус фермэ хадаа совхозой үйлэдбэрилдэг хүдөө ажахын продукциин горитойхон хубиие оруулдаг байна.

Эды тухай ажахые эрхилхын тула бага бэшэ хүсэн, ажалай һайн эмхидхэл хэрэгтэй байһаниинь мэдээжэ.

Фермын ажалшадай дунда ниитэ-политическэ, соёл сурталай хүдэлмэриие ударидан эмхидхэхэ талаар манай партийна эхин организаци мүнөөнэй эрилтэдэ тааралдамаар эдэбхи үүсхэл гаргахые хүсэдэг байна. Ажалдаа эзэн ёһоор хандаха, мэргэжэл шадабаряа улам нарижуулха, олониитын хэрэгтэ эдэбхитэйгээр хабаадаха, тиигэжэ хүн бүхэн коммунизмын асари ехэ барилгада хубитаяа элбэгээр оруулхые ходоо оролдохо ёһотой гэһэн эсэсэй зорилгодо эмхидхэлэй болон ойлгууламжын бүхы хүдэлмэри хандуулагдаха зэргэтэй. Байгша оной дүрбэ һарын туршада энээн тушаа ямар юумэ хээбибди гэбэл, нэгэ хэды үгэ хэлэлтэй.

Ниитэ ажалшадта коммунистнарай зүгһөө партийна нүлөө ехэдүүлхын тулада партиин гэшүүдэй хубаариие жэлэй эхиндэ дахин хаража, олонхииень ажахын шухала участогуудта табиһан байнабди. Мүнөө 33 коммунистымнай 26-нь хонишод, механизаторнууд, һаалишад болон бусад хүдэлмэришэд юм. Һүнэй гүүртэдэ, таряан ажалай бригада дээрэ партийна группанууд эмхидхэгдээ. Һаалишад-коммунистнууд — Бутыд Найданова, Екатерина Данзанова, Цырма Базарова гэгшэд жэшээтэ ажалаараа, идхалгын дүлэтэ үгөөрөө нүхэдөө урагшань татанад. Һааляа доошолуулангүй, хашанха хабарай бэрхэшээлые дабан гарахые оролдоһонойнгоо ашада Сайдамай һаалишад мүнөө үнеэн бүхэнһөө үдэрэй 7-8 литр һү һаана.

— Ехээр һү һааһан нёдондохи жэлэйнгээ сууе һөөргэнь яажашье һаань тэхэрюулхые, хүхэ ногоон дээрэ үнеэн бүриһөө 15 литрһээ доошо бэшэ һү суудхэдээ һаахые оролдохобди, коммунис ажалай коллектив гэһэн нэрэ зэргэеэ хүндэтэйгөөр абажа ябахабди,—гэжэ һаалишан Цырма Базарова хэлэхэдээ, бултанайнгаа һанажа, зорижо ябаашые тодорхойлон мэдүүлээ.

Хүн зоной өөһэдынгөө ажалай дүй дүршэл, эрдэм мэргэжэлээ улам дээшэлүүлхэ хэрэгтэнь коммунис ажалай ударнигай нэрэ зэргын түлөө тэмсэл ехэхэн түлхисэ болоно үгэдэг. Бидэнэр январь соо фермынгээ коммунис ажалай ударнигуудтай үргэн уулзалга эмхидхээ һэмди. Тэрээн дээрэ замаймнай залуурашад дүй дүршэл тухайгаа, саашадаа ямар зорилготой байһанаа хөөрэжэ, олон нүхэд үгэ хэлэжэ, үнэн зүрхэнэй яриилдаан болоо һэн. Тиигэжэ тодорхой тогтоол, уялга баталагдан абтаа һэн. Имэнүүд уулзалгануудые ямар нэгэн шухала ажахын асуудалаар байд гээд лэ үнгэргэжэ байбал, ашатай һайн гэжэ хүдэлмэришэд хэлэдэг болонхой.

Мүнөө малай зунай бэлшээридэ орожо байһан үедэ хонишодой, үхэршэдэй гэр һуудалай, соёл сурталай эрилтые һайнаар хангаха тухай хэмжээнүүд хараалагдажа байна. Нүхэр Тогочиевай толгойлдог 6 хүнһөө бүридэһэн барилгын бригада малшадай зуһалан дээгүүр гэрнүүдые урилжа табихаяа, һэльбэхэ заһахаяа һарын саада тээ хүдэлжэ эхилээ. Ганса хонинной фермэ 20 ондоо газарта отаранууд боложо, зунай бэлшээридэ тараха, тэрэ бүхэндэнь библиотечкэ, радиоприёмник, антечкэ табигдаха, саг сооһь шэнэ газетэ, журнал эльгээгдэжэ байха юм. Зарим таарамжатай газарта улаан булангуудые нээхэбди, тэдэниие даагшаар хонишод өөһэдөө томилогдодог. Ниитын энэ уялгые муу бэшээр дүүргэдэг хүнүүд олон. Тэдэнэй тоодо нүхэд Золтуев, Бадмаев гэгшэдые нэн түрүүндэ нэрлэхээр.

Ниитэ-политическэ хүдэлмэриин аша үрэнь бодото ажахын амжалта дээрэ харагдаха зэргэтэй. Манай фермэ гүрэндэ мяха худалдаха 1 кварталайнгаа түсэб үлүүлэн дүүргээ, тиихэдэ хабарай тарилгаар мүн лэ муу бэшэ байдалтай. Тиибэшье һү һааляар гээгдэлтэйбди, малай түл түрэсые гарзалуулһан дутагдалтайбди.

Манай партийна организациин, агитколлективэймнай, бүхы фермын хүдэлмэришэдэй дайшалхы зорилго хадаа республикынгаа 40 жэлэй ойе ажалай амжалтаар угталга болоно.

Партийно-гүрэнэй хиналтын комитедүүдтэ

Үлүү түлэгдэһэн салин бусаагдахань

Баргажанай үйлэдбэриин управлениин бүхы ажахынуудта коммунистнууд, комсомолшууд болон партийнабэшэ хүнүүдые олоор хабаадуулһан партийно-гүрэнэй хиналтын комитедүүдтэ туһалха бүлэгүүд болон постнууд эмхидхэгдээд, хүдэлмэрилжэ байдаг.

Эдэнэй гол зорилгонь юуб гэхэдэ, промышленна, хүдөө ажахын үйлэдбэриие саашадань хүгжөөхэ, ажалай бүтээсые бүхы хэмжээгээр дээшэлүүлхэ гэжэ оролдохо болоно. Техникэ, хүсэ болон материальна нөөсэеэ зүбөөр ашаглажа, продукци бүри ехээр бүтээн гаргахын тулада бүхы арга боломжонуудаа хэрэглэхэ, продукциин шанар һайжаруулха, өөрынь үные хямдаруулха гэхэ зэргын асуудал ниитын хиналтада абтанхай.

Партийно-гүрэнэй хиналтын комитет март һарада колхоз, совхозуудай хабарайнгаа тарилгада хэр зэргээр бэлдэжэ байһаниие хаа хаанагүй шалгаһан юм. Бүлэгүүд болон постнуудай гэшүүд колхоз, совхозуудай бригада, отделени бүхэнэй ажал хэрэгтэй һайса танилсаа. Шалгалтын дүнгөөр олон дутуу дунданууд элирүүлэгдэһэн байгаа. Машина зэбсэгэй заһабариин шанар хангалтагүй байһаниинь, үрэһэнэй хүсэд бэлэн болоодүй байһаниинь элирүүлэгдэжэ, зохихо хэмжээн абтаа.

Хабарай тарилгын түлэг ябажа байха үедэ тэрэнэй шанар шалгахын тула горитой хүдэлмэри хэгдээ. Олон дутагдалнууд элирүүлэгдэһэн байха. Тэрэшэлэн мал ажалайшье асуудал бүлэгүүдэй, постнуудай анхаралда ходоо байдаг.

Баргажанай совхозой партийно-гүрэнэй хиналтын комитедтэ туһалха бүлэг Бага-Үрөөгэй фермэдэ ажалай түлбэри, нормо, сэн гаргалгын хэр зүбөөр хэгдэжэ байһые шалгаа. Шалгалтын дүнгөөр февраль, март һарануудта 1404 түхэриг 74 мүнгэ үлүү түлэһэн баримта элирүүлэгдэһэн юм. Гүрэнэй мүнгэ хуули бусаар гаргашалһан зэмэтэдһээ тэрэ мүнгэ нэхэн абаха тушаа совхозой директортэ дурадхаһан шиидхэбэри тус бүлэг өөрынгөө суглаан дээрэ абаһан байна.

Гараха һаранuудта ургасын хойноһоо харууһалга, хонинной нооһо хайшалалга, нооһо тушаан абалга, ажахынуудай хүдэлмэриие бэлэдхэлэй организацинуудай хиналтада абаха үе ерэхэнь.

Арадай хиналтын органууд түрүүшынгээ иимэ алхамуудые хэжэ байна. Тэрэнэй эхилһэн хэрэг, зохёоһон хэмжээябуулганууд арад зондо ехээр һайшаагдана, дэмжэгдэнэ.

Партийно-гүрэнэй хиналтын комитедтэ туһалха бүлэгүүд болон постнууд партийна организацинуудай дэмжэлгэ, туһаламжада түшэглэн, урдахи зорилгонуудаа бэелүүлнэ.

Ч. Дандаров,
Баргажанай үйлэдбэриин управленидэхи ПГК-гэй түрүүлэгшэ.

Социализмын агуу ехэ илалтанууд тухай тоо, баримтанууд

✦ 1917 ондо манай ороной зоной тоо 165,7 миллион хүн байһан юм. Тэдэнэй 18 процентнь городуудта, 82 процентнь хүдөө нютагуудта һуудаг һэн.

1963 оной январиин 1-нэй байдалаар оронноймнай зоной тоо (багсаахада) 223,1 миллион хүн болоһон байна. Тэдэнэй 52 процентнь городуудта, 48 процентнь хүдөөдэ ажаһуудаг.

✦ Агуу ехэ Октябриин урда тээ миллионһоо олон хүн зонтой хоёр город орон соомнай бии байгаа. Энэ жэлэй эхеэр долоон иимэ город бии болоһон байна. Тэдэнэй тоодо Москва, Ленинград, Киев, Баку, Горький, Ташкент, Харьков оролсоно. 1963 оной январиин 1-нэй байдалаар Новосибирьскдэ 990 мянган хүн ажаһуудаг байгаа. Мүнөө Новосибирьскын хүн зоной тоо миллион үлүүтэй болоод байна.

✦ 1913 онһоо 1962 он хүрэтэр национальна доход СССР-тэ 26 үлүүтэй дахин, США-да 3,83 дахин нэмээ. Тиихэдэ промышленностьда ажалай бүтээсэ СССР-тэ—12,6, дахин, США-да—3,29 дахин дээшэлээ. Ажалай бүтээсын талаар Советскэ Союз Европын бүхы гол капиталис оронуудые ахижа гараа.

САГААН ЭДЕЭ ДЭЛГЭРҮҮЛЭГШЭД

«Бурнашевойхид бэрхэ даа!», «Бурнашевойхидһоо жэшээ абагты!» гэжэ суглаан бүхэн дээрэ хэлсэдэг болонхой. Юундэ иигэжэ хэлсэдэг болооб? Юугээрээ бурнашевойхид суурхаа гээшэб, — гэжэ һурагшалаа һаатнай, оройдоо хоёр-гурбан үгөөр харюусаха: «оролдосотой һайн ажалаараа».

1963 оной 4 һара 25 үдэрэй туршада соо бурнашевойхид үнеэн бүриһөө 940 килограмм һү һаажа, Улаан-Үдын үйлэдбэриин управлениин, республикын һаалиин фермэнүүдэй дунда түрүү һуурияа алдангүй ябаһаар. Гүүртын түрүү һаалишад, коммунис ажалай ударнигууд Екатерина Щупова, Валентина Ефремова гэгшэд жэлэй эхинһээ хойшо тус тустаа үнеэн бүриһөө 1050—1200 килограмм һү һаагаа. Тиихэдэ залуу һаалишан, комсомолка Александра Логунова шэнэ түрэһэн гунжадһаа энэ үе соо 10 гара мянган килограмм гэхэ гү, али үнеэн бүриин 1170 килограмм һү һааһан болоно. Үбэлэй һарануудта суудхэдээ үнеэн бүриин 7-8 килограмм һү һаадаг һаа, хабарай хагсуудашье тэрэнээ доошолуулнагүй. Мүнөө бүхы гүүртээрээ үнеэн бүриһөө үдэртөө 8-9 килограмм һү һаана.

Партиин Центральна Комитедэй ноябриин Пленумэй түүхэтэ шиидхэбэринүүдые бодото дээрэнь бэелүүлхэ, һү, мяха гэхэ мэтэ мал ажалай шухала продуктнуудые элбэг ехээр абаха хэрэгтэ өөһэдынгөө хубитые оруулха хүсэлэнтэйгөөр Бурнашевой гүүртын һаалишад мүнөө жэлдэ 1848 центнер гэхэ гү, али үнеэн бүриһөө 1780 килограмм һү һаахабди гэнхэй. Энэ уялгаяа амжалтатайгаар дүүргэхын түлөө эндэхи һаалишад түрүүшын үдэрһөө хойшо эршэмтэйгээр тэмсэжэ байна. 4 һарын туршада бүхы гүүртээрээ 937 центнер һү һаажа, хахад жэлэйнгээ түсэбые хоёр һараар урид дүүргэв.

Мүнөө Бурнашевой гүүртын һаалишад республикын 40 жэлэй ойн хүндэлэлдэ дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр оролсоод, социалис шэнэ уялгануудые абаа. Тэдэнэр һү һаалгаар 9 һарынгаа түсэбые 40 жэлэй ой хүрэтэр дүүргэжэ, түсэбһөө гадуур 500 центнер һү гүрэндөө худалдаха гэжэ шиидээ.

Ажалдаа ямар шэнэ онол арга, түрүү дүй дүршэл хэрэглээд, бурнашевойхид һү ехээр һаанаб?

Түбхын түрүүн дүй дүршэл ехэтэй малшан Ераст Иванович Родионовой хүтэлмэри доро хүдэлдэг эндэхи һаалишад хүдөө ажахын продуктнуудые элбэг дэлбэг болгохо гэһэн парти, правительствын эрилтые һайса ойлгожо абаа. «Бултадаа нэгэнэйнгээ түлөө, нэгэниинь бултанайнгаа түлөө» гэһэн коммунизм байгуулагшадай ёһо гурим баримталан, социалис мүрысөөндэ түрүүлжэ ябагшад нүхэдтөө туһалжа, бүхы гүүртэеэ урагшань татахые оролдоно. Жэшээнь, дүй дүршэл ехэтэй һаалишан, коммунис ажалай ударник Валентина Лаврентьевна Ефремовагай саг үргэлжын туһаламжаар залуу һаалишад һүү ехээр һаадаг болоод, үдэр бүриингөө даабариие 120—125 процент хүрэтэр дүүргэнэ.

Хэнэйшье мэдэһээр, ажахы бүхэндэ бэлэдхэгдэһэн үбһэ тэжээл хабар тээшээ бага боложо, һү һаали доошолжо эхилдэг бээз. Харин Бурнашевой гүүртэдэ энэ хабартаа һү һаалинь заашье доошолоогүй. Ушарынь юуб гэхэдэ, эндэхи һаалишад хабарай хагсуу үдэрнүүдтэ тарянай газар дээрэхи һолоомые суглуулжа, уралар дэбтээгээд, талха тарянай зүйлнүүдтэй холижо үнеэдтэә үгэдэг һэн. Үнеэдынь хахад үдэр болотор фермынгээ газаа эдеэлээд, бэлшээгдэдэг байгаа.

Жэл бүри үнеэдэй тооё олошоруулжа, үүлтэрыень һайжаруулха, һү һаалияа эрид дээшэлүүлхэ хэрэгтэй байһыень эндэхи малшад һайн мэдэнэ. Тиимэһээ энэ асуудалда гол анхаралаа хандуулдаг болонхой.

Ороондо орохо болоһон гунжад һайнаар харууһалагдажа, һайн үүлтэрэй бухын үрөөр үрэжүүлэгдэдэг байна. Тугаллаха болоһон үнеэдые зүбөөр харууһалаад, шэнэ түл абажа, тэрэнээ зүбөөр түлжүүлхын тула һаалишад ехэхэн оролдолго гаргана. Ушар тиимэһээ шэнэ түрэһэн гунжад үбэлэй ямаршье бэрхэтэй сагта суудхын 12—13 килограммһаа бага бэшэ һү үгэдэг байна. Фермын заримашуул гунжадһаа бүришье ехэ һү һаана. Жэшээнь, Зинаида Михалева, Александра Логунова гэгшэд шэнэ түрэһэн гунжан үнеэнһээ үдэр бүри нүүд-нүүд һү һаадаг.

Бурнашевой гүүртын һаалишад 1962 онһоо хойшо үнеэдээ искусственна аргаар бултыень үрэжүүлдэг болонхой. Тиигэһэнэй ашаар тэдэнэр үнеэн бүриһөө тугал заатагүй абадаг заншалтай. Энэнь гүүртын техник-үрэжүүлэгшэ Петр Селиверстович Фоминой оролдосотой ... мүн.

—Гүүртын 125 ү... 1962 оной август һ... абаад, тэдэнээ иску... үрэжүүлээд байна. ... мүн ерэхэ жэлдэшье ... тугал абаха аргатай б...

— Хайшан гэжэ һ... болооб та?—гэжэ гү... нүхэр Родионовһоо ас...

— Һү ехээр һаада... нэн түрүүн үнеэдые ... шухала. Ушарынь юуб ... ажахы бүхэндэ үбһэ ... байдаг. Тиихэдэ тү... һайнаар эдеэлүүлэгд... расашье ехэ байдаг. ... манай гүүртэ дээрэ о... үбһэ тэжээлэй дута... рель, май һаранууд... һэн. Энээнһээ боло... бага, түлнүүдыньше ... болодоггүй һэн.

Мүнөө Бурнашевой ... ландаа зөөнхэй. И... талаар эртэ үглөөнһ... хараан болотор гүүр... шээгдэнэ. Мал адуу... Григорьевич, Клим ... нановтан һайн ногоо... лэжэ, малаа һайна... саг хэмдэнь уһалха ... лаараа оролдоно. Г... дээрэ ногооной гарас... байна. Малаа һайнаар... ла, эндэхи һаалишад ... һүн бүридэ 300 гр... үгэжэ, тэрээнээ бү... луулан, бурдууг хэ... үргэлжэ бардаа мал... Коммунис ажалай ... тэмсэжэ байһан эдэ ... һэн үгэдөө хүрэхэнь ...

манай ...

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: 1. ... малшад. 2. Бурнаше... рүү һаалишад Ек... (зүүн гарһаа) Вал... хоёр үглөөнэй һаа... донтой һүеэ машин... жэ байна. 3. Тус гү... лагша Клим Степа... шээжэ ябана. В. ...

Тарбагатайн „Маяк" колхозой Бу... гүүртын һаалишад Буряадай АССР-эй ... ойн хүндэлэлдэ дэлгэрһэн социалис мү... эдэбхитэйгээр оролсожо, һү һаалгаар... гаа түсэбые хахад жэл соо дүүргэхэ, ... гадуур 500 центнер һү гүрэндэ худал... социалис уялгануудые абанхай. Бурна... һоо жэшээ абагты!

Нютагтаа хүндэтэй хонишон

Ажалаар бэеэ шэмэглэһэн хүн хаанашье хүндэтэй, нэрэтэй солотой ха юм даа. Хяагтын үйлэдбэриин управлениин Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой хонишон, коммунист Бутыд Гармажаповна Банзаракцаева эгээл иимэ хүнүүдэй нэгэн гээшэ.

— Манай Бутыд Гармажаповна нэгэ ажал даажа абабал, тэрэнэйнгээ нюусые, онсо илгаае заабол шудалжа һаладаг. Иимэл хүн сохом амжалта туйладаг,—гэжэ нютагаархидынь хэлсэдэг байна.

Алдарта долоон жэлэй табадахи жэлдэ 100 эхэ хонин бүриһөө 100 хурьга абажа түлжүүлхэ гэһэн социалис уялгануудаа нүхэр Банзаракцаева муу бэшээр дүүргэжэ байна. Жэлэй эхинһээ хойшо тэрэ 100 эхэ хонин бүриһөө 92 хурьга абажа, гарза хоролтогүйгөөр ондо оруулаа. Мүн нооһо хайшалха түсэбөө Бутыд Гармажаповна амжалтатайгаар дүүргэхын түлөө тэмсэжэ байна.

Нүхэр Банзаракцаева коммунист байһан тула-даа, колхоздоо эрхим агитатор гэжэ суурхадаг байна. Тэрэ хонишодой дунда саг үргэлжэ ойлгуламжын хүдэлмэри ябуулдаг юм.

А. Сурмач.

МАЛШАДАЙ КУЛЬТУРНА АЖАҺУУДАЛАЙ ЭРИЛТЫЕ ХАНГАХА

Арад зониие, түбхын түрүүндэ малшадые, культурна, ажаһуудалай талаар хангалга— колхоз, совхозуудай партийна организацинь гол зорилгонуудай нэгэн болоно. Соёл болбосоролой хүдэлмэри һайнаар эмхидхээд байбал, малшадай абаһан уялгаяа дүүргэхэ, гүрэндөө хүдөө ажахын продуктнуудые худалдаха хэрэгтэ ехэ туһа хүргэдэгынь мэдээжэ.

Манай совхозой ажахын гол һалбаринь мал ажал болоно. Тиимэһээ хүдэлмэришэд, алба хаагшадаймнай 70 процентнь мал ажал дээрэ хүдэлдэг.

Малшадай дунда политическэ, ойлгууламжын хүдэлмэри ябуулха асуудалда партийна организаци онсо анхарал хандуулна. Совхозой малшадай байдаг газарнуудта 6 культбаза, 6 ларёк болон магазин, хэдэн бани, эмнэлгын хоёр пункт нээгдэнхэй. Үбэлдөө, хонидой түрэлгын үедэ, культурна, медицинскэ болон худалдаа наймаанай талаар хангалгын хэмжээнүүд абтадаг, элидхэл, хөөрэлдөө хэхэ хүнүүд мал ажалай отара, гүүртэнүүдтэ ошодог һэн.

Партийна комитет эхин организацитаяа хамта эдэ хэмжээнүүдэй ямараар дүүргэгдэжэ байһые ходо шалгажа үзэдэг байба. Тиигэһэнэй үндэһөөр малшадые культурна, ажаһуудалай талаар хангалга эли бодо һайжараа.

Разгоной больницын хүдэлмэрилэгшэд Раднаева Ц. Р., Занданова Д. Б., Будаева Н. Л. гэгшэд илангаяа һайн жэшээ харуулһан байна. Тэдэнэр өөһэдын унаа, машинашьегүй һаа, мал ажалай отара, гүүртэнүүдтэ ходо ошодог байгаа. Мүн Улюнханай фельдшерскэ пунктын хүдэлмэрилэгшэд эдэбхи үүсхэл гаргадаг байһан.

Аллын эмнэлгын участогай хүдэлмэрилэгшэд түрүүндээ ходо малшадта ошодог байһан аад, санитарна автомашинынгаа эбдэрһэнэй һүүлээр хүдөө гарахаяа болишонхой. Дэрээнэйрхин шүдэеэ аргалуулхын тула аяар Хурамхаан, Баргажан ошохо баатай болоно. Юундэб гэхэдэ, аймагай түбэй эмнэгшэд Дэрээн нютаг хаа-яа ерэдэг юм.

Малшадые эд хэрэгсэлээр хангалга һүүлэй үедэ һайжараа. Автолавкын жолоошон Б. Э. Догданов мал ажалай гүүртэнүүд дээгүүр ходо ябажа наймаа хэнэ Мүн наймаалагшад Бадмаева Ч. Б., Чимитцыренова О. Н., Мангирова Э. гэгшэд магтаалда хүртэгшэдэй тоодо ороно.

Хэды тиигэбэшье, эд бараагаар, эдеэ хоолой зүйлөөр хангаха хэрэгтэ дутуу дунданууд үшөөл бии. Заримдаа малшадай захиһан эд бараан, хилээмэн тэдэндэ хүрэжэ ошоногүй. Хурамхаанай райсоюзай баазын автолавка апрелиин 1-һээ эхилжэ полевой стануудые, Дэрээнэй Хүнтэй нютагай малшадые, совхозой 3-дахи отделениие эд бараагаар хангаха ёһотой аад, мүнөө хүрэтэр 3-дахи отделенидэ үзэгдөө харагдаагүй. Совхозрабкоопой магазинуудта мяхан худалдагданагүй, гүүртэ, отарануудай ларёгуудта эдеэнэй, промышленна зүйлнүүд хомор. Райпотребсоюзай правлени зохихо хэмжээ абаха зэргэтэй.

Дэрээнэй арадай театрай, Аллын, Разгоной найман жэлэй һургуулинуудай агитбригаданууд малай түрэлгын үедэ мал ажалай бригада, отделенинүүдтэ ошожо, олон дахин концерт харуулһан, лекци, элидхэлнүүдые хэһэн байна. Культбазануудта шэнэ кино харуулагдаа, залуушуулай үдэшэнүүд үнгэргэгдөө. Культбазанууд һайнаар түхеэрэгдэжэ, плакат, лозунгнуудаар шэмэглэгдэнхэй. Хонишод, һаалишадай туйлалтануудые, түсэб уялгануудые харуулһан мэдээн тэнлэ байдаг. Энээнэй урда тээ культурна, ажаһуудалай талаар хангалга үбэлэйл сагта һэргээд, зундаа залиршадаг байһан юм. Мүнөө тэрээниие дабтахагүйн тула оролдожо байнабди.

Республикынгаа 40 жэлэй баярай ойе угтуулан, хүдөө ажахын продуктнуудые гүрэндөө худалдаха хахад жэлэйнгээ түсэбые дүүргэхээр шиидээд, совхозой ажалшад зориг дээрээ зориг нэмэнхэй хүдэлжэ байнад.

Д. Шагдарон,
Дэрээнэй совхозой парткомой секретарь.

ОЛЗОГҮЙ ҺАЛБАРИ ГЭЖЭ Т...

Ивалгын туршалгын ажахыда шу... фермэ усадхагдана

Тэжээмэл шубуу олоор үсхэбэрилбэл, ажахыда ашатай туһатай байдагынь бүгэдэндэ мэдээжэ. Үнэ сэнгээр хямда мяха ехээр, үндэгэ олоор абаха арга нүхэсэл олгохо байна. Энэ асуудалда манай парти, правительство анхаралаа ехээр хандуулдаг. Тиин гэһээ олзо доход ехэтэй нэгэ һалбари болохо шубуун ажалые зарим ажахынууд хэрэгсээнэгүй.

Энээниие баримталхын тула нэгэ жэшээ дээрэ тогтое. Буряадай туршалгын станциин Ивалгадахи ажахы шубуу үсхэбэрилхэ асуудалда хайша хэрэгээр хандана, шубуудайнгаа тоое жэлһээ жэлдэ хорооно. Ивалгын туршалгын ажахыда ороһон колхозууд хэрбээ 1958 ондо 292.000 үндэгэ абаһан һаа, 1962 ондо абаһан үндэгэнэйнь тоо 181.400 хүрэтэрөө хорошоһон байба.

Тус ажахын хүтэлбэрилэгшэд, ахалагша мэргэжэлтэд шубуун ажал ямаршье тиимэ олзотой һайн һалбари бэшэ, гарзада оруулхаһаа ондоо юумэ үгы гэжэ тоолодог. Тиигээд 1961 ондо хамаг галуу, нугаһадаа үгы хэжэрхиһэн, тахяагайнгаа тоо толгойе 4157 хүрэтэр хороожорхиһон юм.

Үнгэрһэн жэлэй ажахын тооёонуудые хараад үзэхэдэ, тэндэ бэшэгдэһэн тоонууд эндэхи хүтэлбэрилэгшэдэй хэлээшые баримталжа үгэнэгүй, тон ондоо байдал харуулна. 1960 ондо шубуун ажалһаа энэ ажахы 2200 түхэригэй, 1961 ондо 2900 түхэригэй олзо оруулһан байгаа. 1962 ондо шубуунай мяха худалдажа, 799 түхэриг олзо оруулбашье, үндэгэ абалгаар 4239 түхэригэй гарзада ор... ондо нугаһа, г... жархёо хамна... дэгэнэй үнэ сэ... түхэриг 66 му... байбал, 1962 о... 60 мүнгэтэ бо... дай хүдэлмэри... харуулааб ... ажал гарзагүй... гоор эрхилжэ ...

1963 оной ү... сэб табихадаа, ... хүтэлбэрилэгш... һалбаряа үгы ... гэ гаргаһан б... ень республик... хын продуктну... лэдхэхэ минис... шааһан бэлэй, ... гүй гэһэн һэдэ... бэрилэгшэд һа... далгүй байһа... һанаатай. Ш... бариха арга ... байха. Оролд... ха юм.

Шубуудайн... болгохо гэжэ ... үшөө нэгэ б... хойлое. Энэ ... рель һарада ... дальбараае ... ципаа худал... һаар. Абаха ... шалнашьегүй... нууд ивалг... олоор усхэб... зоёо арьбадх... ехээр абадаг ... оролдохо хү... эли тодоор ... тухай респуб... рилхы орган... гэжэ найдаг...

турш... эконо...

Куйбышевска областиин Ставрополь городто химическэ завод баригдажа байнхай. Тус завод суперфосфат, фосфор болон бусадые гаргаха байна. Энэ хадаа туршалгын томо предприяти болохо юм. Мүнөө жэлдэ завод түрүүшынхээ продукци үгэхэ. Зураг дээрэ: фосфорой цехэй соргонууд хабсаргагдажа байна.

ТАСС-ай фотохроника.

БУРЯАД ҮНЭН
2-дохи нюур.
1963 оной майн 31.

„Ажабайдалгай аян замаа нэгэдүүлэе"...

Ян Райнис

...дүүнэрээ амаршалнам

...Балтикаhаа, Бай... гуурhанайм хани... ...рэхэнь гэжэ дуу... ...ндаа байра hуу... ...б. Яахадааб гэхэ... ...рэгшэ жэлдэ сэн... ...йн суута элhэн ...рэл буряад хэлэн

...Балтика, баян,
...найгуур аялгаар,
...аруул нараар,
...эрэ алдараар, —
...гэжэ шэбшээ hэм.
...б гэхэдэ, Москва... ...нин нэрэмжэтэ ли... ...тудта аяар табан ...Ояр Вациетис, ...болон Балтиин ...усад шүлэгшэдтэй ...э түшэсэлдэн hу... ...угээ уншалсаhан ...өөрөөшье Ригын

Кришьян Бароной нэрэмжэтэ үйлсэдэ гараад, энэ ехэ хотодо би, холын Буряад талын хүбүүн, хэниинешье танихагүйб, хараhан тээшээ алхалхал гэжэ ябатарни:

— Солбон!—гэhэн оог дуулдашахадань, би ехэтэл залд гээ бэлэйб. Эрьелдэн харан гэhээм, үйлсын нүгөө тээhээ Переделкинэй электричкэ соо нэгэтэ бэшэ ханилhан нүхэрни—Ян Сарбиес өөрөө энеэжэ байба. Иимэл уулзалганууд болодог байна даа. Оройдоо хэдыхэн минутын үнгэрөөд байхада, би Латвиин уран зохёолшодой холбооной уужам таhалганууд уруу орошонхой, гуурhанайнгаа ханинарай гар халуунаар адхан байгаа бэлэйб.

Ригэ! Зүүдэтэ hайхан хото даа. Ленинэй гудамжаар ябажа ябахадам, зэм дээрэм hаршаганалдаhаар сагаахан саhан мэтэ гулабхаанууд ерэжэ hуушаха юм. Аяар холын гээгүй, адлил хүн хадамни, нигэжэ аха дүү арадайм ажаhуудаг газар нютагта байрладаг шубуудшье намайе амаршална ха юм гэжэ hанаа hэм. Тээ саашаа ябахадам, Ленинэй томо гэгшын хүшөө. Ойронь hаяхан лэ hалбарhан улаан, ягаан сэсэгүүд. Сэхынь хэлэхэдэ, Ригэ шэнги сэбэр, сэнгүү город дэлхэй дээрэ хомор лэ гэжэ hанаа hэм, мүнөөшье hанаhан зандааб.

Даугава мүрэнэй эрьеэршье алхалааб. Даугава даншье аалин даа. Ямар нэгэн бэедээ найдашаhан хүндэл долгиёо мухарюулжал мэдэнэ. Аадар бороошье орог, аянгашье бууг—Даугава тэрэл зандаа. Томо гэгшын хүн шубуунай Домско hүмын оройдо hуухыень hайшаагааб.

Латыш арадай агууехэ поэт Ян Райнисай хүүр дээрэ хүхэ ганга ногоо табяа hэм.

Харин тиихэдэ мүнөө Балтиин далайн эрьеын айлшад Байгал далаймнай эрье ерэхэнь. Байра hууряа оложо яданаб. Амаршалха, аха дүүнэрээ амаршалха үгэнүүдээ эртээнhээ hуиган шэлэнэб.

Асарhан бэлэгни алтан
Алтан бэшэ ондоо
Мантан томо оройтой
Гандан дүрэдэггүй дэлхэйтэй,—
Хадын бэшэ хабсагайн
Холын бэшэ шадарай
Халуун бэшэ галай
Галай бэшэ газарай
Газарай бэшэ баярай
Баярай эгэшэ байдалай
Бадарма hайхан сэсэгэй
Гол дарама hонин хэшэгэй
Газар дээрээ улаан үнгөөр
Гэрэлтэжэ, дэгжэжэ байдаг
Талын хүбүүнэй зүрхэн,
Танда эльгэлжэ байнал.
Талын хүбүүнэй зүрхэн
Таhа буудагдашагүй зүрхэн,
Тамада хүрмэгдэшэгүй зүрхэн,
Амгалан бэеын найжа
Алдаршуулжа ябаhан зүрхэн
Амар мэндээ хүргэн,
Айлшалхытнай уринаб таанадаа
Аха дүү латыш нүхэд!

Солбон АНГАБАЕВ, поэт.

...дрей Балодис

...Балодис совет Латвиин мэдээжэ поэдүүдэй ...рэ 1908 ондо үгы ...үрэhэн юм. Рево... ...тэз коммунис эм... ...дай нюуса дааба... ...үүргэдэг байhан, ...ол 13 наhатайдаа ...түрмэдэ хаалгаа ...хотодо ажаhуудаг ...омолой гэшүүндэ ...эй түрүүшын шү... ...Упит гэгшын хэб... ...» гэжэ журналда ...толилогдоо hэн. ...Коммунис партиин ...hанайнгаа түлөө ...түрмэдэ хаагдаад, ...жэлэй туршада ...Латвиин түрмэнүүд

...ет засагай тогто... ...ис «Сүлөөтэй та... ...газетын харюу... ...тораар ажаллажа

...лхэдэ, поэт hайн ...ет Армиин зэргэ... ...нидо болон Ле... ...р болоhон байл... ...даа. 1942 ондо ...кэ, тэрэ үедэ ...гаража байhан ...республиканска газетын редакторай орлогшоор томилогдоо hэн. Тэндэл А. Балодисой «Эхэ орондоо дуратайш» гэhэн түрүүшын ном хэблэгдэн гараа hэн.

Эхэ орондоо дуратайш...

Олон байха омог городууд—
гайха —
Ордон, башнинь домог болоhонш
байха.
Зүгөөр ши түрэл городоо бү
мартаарай,
Зүрхэндөө ши туяагынь түхөөн
ябаарай.

Уула хадаар урагшаа дабшан
эрмэлзэхэдэш,
Ууртай hалхин үгтажаш магад
— бү мэдэ —
Хэды тиибэш hаань, зүүдэндээш
бү мартаарай,
Хэнзэ ногоото зүлгөө ши
дурдан hанаарай.

Үүрэй солбонhоо үнгөөрөө
гэрэлтэй hайхан
Үрэ зүрхэ уяруулма хүгжэмшье
байха.
Харин ши хадуун ябаарай
сээжэдээ ходо —
Харин бэшэ, түрэл дуунайнгаа
аялга ходо.

Хүрьhэтэ газаргаа хүйhөөрөө
холбоотой бай —
Хүндэтэ эхээ гомодхоохо гэжэ
бү hэдээрэй.
Арадтаа үнэн ябаал хадашни
шамай
Анда нүхэдшни ямбалан үгтаха
— мэдээрэн.

Мүнхэ үрэжэлтэ газар—Латви
ором—
Мүнгэн нарhад дорош
алхалнабди.
Нангин дурамни шамдаа—
Латви ором—
Наран зүргэтэ нармай аладыш
ачхарнабди...

Тиихэ бүреэ дурамни орьёлон
дэбэрнэл,
Тиихэ бүреэ Ригышни
омогорхон тэбэринэб.
Алтан сэдьхэлтэ арад зондоо
hүгэдэнэб.
Алишье хизаарта hанажа
ябахаб гэнэб.

А. ЖАМБАЛДОРЖИЕВ
оршуулба.

МАНАЙ АЙЛШАД:

Цецилия Динере

Латвиин мэдээжэ поэт, уран зохёолшо Цецилия Динере 1919 ондо түрөө. 1941 онhоо 1944 он хүрэтэр тэрэ Совет Армиин зэргэдэ алба хээ.

«Сержант Сармын дуун» гэhэн тэрэнэй түрүүшын поэмэ республиканска шагналда хүртэhэн, 1947 ондо амяараа ном боложо хэблэгдэhэн байна. Удаадахи жэлнүүдтэ «Сайбалзаhан далинууд», «Эб найрамдал манда хэрэгтэй» гэhэн шүлэгүүдэй номуудые, мүн «Эрхэ сүлөөгэй сэрэгшэ» гэhэн поэмэ хэблэгдэн гараа.

Цецилия Динере хадаа хүүгэдтэ зорюулжа олон тоото шүлэгүүдые бэшэдэг юм. Тэдэнь 5 амяараа номууд болон хэблэгдэн гаранхай.

1962 ондо «Горхон дуулана, горхон шууяна» гэhэн повестьнь латыш хэлэн дээрэ хэблэгдэн гаража, олон тоото уншагшадай hайшаалда хүртэhэн байна. Мүнөө үедэ Ц. Динере тус номойнгоо хоёрдохи хубиие түгэсхэжэ байна.

Эхэ орондоо

Ши ами наhантайм адли
Нэгэл намда үгтөөш.
Түрэhэн үдэрhөөм захалаад,
Түрүүшын абяанhаам
анхараад,
Эхын дүүрэн сэдьхэлээр
Энхэрэн замым адаглааш.
Шамда үбшэнтэй hаань,
Намда адли үбшэнтэй.
Шамда жаргалтай hаань,
Би баhа жаргалтайб.
Шинии hүр жабхаланhаа
Намда хүсэн түрэдэг.
Шинии үргэн уудамhаа
Минии зосоо уужам.
Хэды hайхан үгэ
Хэлэгдэнэб даа шамда,
Шинии сэбэр hайхые
Шэмэглэн хэлэжэ
барашагүйл.
Минии ажал хүдэлмэри,
Минии алхаса бүри
Минии дурладаг, гунигладаг
Зэбүүрхэжэш шададаг
зүрхэн — шинии.
Шамда hай хээ гүб, али
Хиидэжэ ябаhан үйгааг
шэнги
Ами наhам хумхиин тооhон
болошоо гү?
Гам хайрагүй
шиидхэбэриинь
Гаргана бээзш, Эхэ ором.

Мейнхард Рудзитис

Поэт Мейнхард Рудзитис 1910 ондо Ригэ хотодо хүдэлмэришэнэй бүлэ соо түрөө hэн. Бага наhанhаа хойшо эсэгэгүйгөөр үдэжэ, элдэб гашуудал үзэhэн, янза бүриин ажал хүдэлмэридэ ябаhан байна. Тиихэл үедөө Рудзитис хуби заяагаа латыш хүдэлмэришэн ангитай холбоо. 1933 ондо, бусадшье онуудта хэдэ дахин түрмэдэ хаагдаhан юм.

Латвида Совет засагай тогтоогдоходо, тэрэ «Яуниайс Комунаро» болон «Пионернс» гэhэн журналнуудай редакцида хүдэлhэн байна. Дайнай үедэ Рудзитис латыш республикын уран hайханай ансамблиин, уран зохёолой союзай хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадаа юм. 1957 ондо тэрэ Москва хотодо дээдэ литературна курснуудые түгэсхөө.

М. Рудзитисэй «Хүл нюсэгэн хүн» гэжэ түрүүшын ном үшөө 1931 ондо хэблэгдээ. 1946 ондо «Түрэл хизаарни» гэжэ шүлэгүүдэйнь суглуулбари гараа. Удаадахи жэлнүүдтэ «Үхэлэй поезд», «Шэнэ хүн» гэhэн поэмэнүүдые хэблэн гаргаа. Гадна Рудзитис А. Твардовскиин болон Э. Багрицкиин олон шүлэгүүдые түрэл хэлэн дээрээ оршуулаа. Мүн олон тоото шүүмжэлэлэй статьянуудые газетэ болон журналнуудта саг үргэлжэ толилуулдаг.

Сэсэгүүд тухай хөөрэлдөөн

Голхоржо, уйдажа ябадаггүйб,
Гонгиноон хэндээ хэрэгтэйб?
Зүгөөр зүрхэн сооhоо гарадаггүй
Зүhэн бүриин бодолтойб.
Түрэл Ригым үйлсэ, талмай
Түмэн сэсэгүүдээр хэзээ
Хубсалхаб гэhэн бодол намай
Зобоожол ходо байдаг лэ.
Сэнгүү hайханаар hуухын түлөө
Сэсэгүүд, шэмэгүүд хэрэгтэй.
Нюдэ баярлуулха сэсэгүүд үшөө
Нүхэдни, манда хомор гэлтэй.
Байхал даа, теэд, магазинда
Бамбагар сирениин hөөгүүд.
Улаан сэсэг, георгина
Дулаан байраhаа зүүдэг юм.
Харин заводой дэргэдэ хабартаа
Хонин бургааhа харадаг hаа,
Хэнэйшье сэдьхэл hэргэхэ hэн,
Хэды hонин байха hэм?!
Айл бүхэндэ больторог соо
Жасмин сэсэглээд hайхан.
Тэрээн шэнгеэр станогоо
Мойhоор шэмэглэхэдэ яахаб?
Намарай үдэрнүүд бүүдэгэр—
Наранай элшын hулархалаар,
Үлир жэмэсэй түүдэгүүд
Зүрхэ хүлшөөхэ бэшэ аал?
Байгаалиин бэлэгүүд сэнгүйл!
hайхан мэдэрэл түрүүлхэ.
Багларан ургаhан сэсэгүүд
Таряашан үгыш hануулха.
Сэсэг тухай үгэнүүдээр
Сэсэрлиг тариха бэшэлши!
Түрэл Ригээ сэсэглүүлхээ
Түргэлжэ хамсытаа шамаял.

Лопсон ТАПХАЕВ
оршуулба.

Имант Зиедонис

Даншье үни бэшэ «Дружба народов» журналда толилогдоhон шүлэгүүдээрнь Имант Зиедонистой бүхэсоюзна уншагшад танилсаhан юм. Республикынгаа хэблэлдэ Зиедонисой шүлэгүүд долоон жэлэй саана гаража эхилээ hэн. «Газар ба хүсэл» гэhэн шүлэгүүдэйнь түрүүшын согсолбори урзанда хэблэгдээ.

Имант Зиедонис ажалша загаhашан хүнэй бүлэдэ түрэhэн байна. Тиимэhээ ажабайдал, илангаяа загаhашадай ажабайдал, hайнаар мэдэдэг, зохёолнууд соогоо тэрэниие шадамараар зурагладаг. Университедэй филологическа факультет дүүргээд, мүнөө үдэшын hургуулида латыш хэлэ, литература заана. Энэ жэлдэ гушатай болохонь.

Имант Зиедонисые «урагшаа эрмэлзэн дабхидаг хүн» гээд тэрэнэй сасуутан поэт Ояр Вациетис тон зүбөөр хэлэhэн юм.

Үнэхөөрөөшье Зиедонис шэнэ юумэ үргэлжэ бэдэржэ ябадаг, хэнэзрээ hанаагаа амараад hуудаггүй хүнүүдэй нэгэн гэжэ элитэ латыш уран зохёолшо Ян Судрабкалн бэшэнэ.

Океан, шамай бэдэрнэм

Хүүгэдэй энеэдэн шэнги,
Хүнэй жаргал шэнги
Хүнгэхэн, хонгёохон горхонууд
Хүсэгдөөд хойном үлэнэ.
Таалалдахадашье тад хорюултай,
Танил бэшэ хитүүхэн
Түрүүшын гэнэн дурандал
Хүхэ номёор годлитон,
Хүлгүүхэн түлгүүхэн голнуудшье
Хүсэгдөөд хойном үлэнэ.
Хүнэй хуби заяанай түлөө
Гашуун, дабhалиг болоhон
Газарай нулмиса—далай
Хойном баhа үлэнэ.

Хэтын хэтэ соо сугларhан
Шинии, минии заяанай түлөө
Шуурган шууян хашхараа.
Барагдашагүй бодолдол хизааргүй,
Баригдашагүй зоболондол хязааргүй,
Үргэлжэ зүрхэндөө үертэй,
Үгын долгитой поэдтэл,
Океан, шамай бэдэрнэм.
Огторгойн хани шамайе
Олохые хүсэн бэдэрнэм.
Үргэн долгин альган дээрээ
Үлгыдэн тэнгэри бүүбэйлнэш...
Үй түмэн мүшэдые,

Үлгэн замбиин замбинуудые
Үбсүүн дээрээ тэбэринэш.
Минии уудам океан,
Мэдыш шамай бэдэрнэм.
Холын холоhоо алхасыем
hонор шэхэнш дуулаба ха,
Бишыхан хүн шамайе
Бэдэрээ бэдэрээ олобо ха.
Хамаг хүндэеэ хаяад,
Хариха шубуундал үнгэрхэгүйб.
Хонхор эрьеыш хотойсо
Хомхойгоор шамайе уухалби.
Хасараа шамда няагаад,
Хамта огторгойтойш уухалби.
Шинии hүр абахаар
Шэл хундагаш болохоб.

Басагандаа

Хабарай бэлэглэhэн
Хангалтама сэсэгэй
Тэбэри баглаа шэнги
Хажуудаханамши хододоо,
басагамни.

Бүхы аюулhаа
Хамгаалнам шамайгаа.
Шэрүүжэзгүй хургадаа
Шэлдэ адалайш.
Хатуужаагүй зоригоо
Хамаг мууда адалайш.
Анхаралыемни мэдэдэгши,

Арюухан дураараа
харюусадагши.
Наhандаа юуш үзэжэ болохошни
Намда теэд мэдээжэ аал?
hанаашархан эхэшни шамаяал
Халуухан зүрхэндөө
тэбэринэби.
Хиросимадашье намдал эжынэр
Хамгаалжа шадаагүй ха юм
үринэрөө.
hүрөөтэй тэрэ сагта

Хүрин зүрхөөрөө бэеэрээ
Хүүгэдээ халхалжа үрдеэгүйл.
Үе галаб алуургшадые
Үзэн ядан зэбүүрхэнэ.
Минии наhанай эгээн баян
Шэрэлтэ дурандал дуранууд
Тиигэн зүрхэнүүдтэ илахал.
Хүсэлдэхэ үйлэгүй байhан
hайн hайхамни
Хэндэшье буляагдахагүй
хүсэтэйгөөр
Шинии залуухан наhанда
Сэсэгтэн, залаатан hалбараг!

Ц. ДОНДОКОВА оршуулба.

Мэндэ амар, Ригэ!

Манай хүлеэгдэжэ байгаа латыш айлшадай нэгэн хадаа уран зохёолшо Визбулис Августович Берце болоно. Тэрэ түрэл нютагтаа мэдээжэ уран зохёолшо юм: олон тоото рассказ, очерк, повесть болон романуудай автор байха. В. Берцын зохёолнууд нэгэтэ бэшэ ород хэлэн дээрэ хэблэгдэн гарадаг. Хүндэтэ айлшанайнгаа бэшэhэн «Ерээдүймнай мүнөөдэрhөө эхилнэ» гэhэн романай нэгэ бишыхан хэhэг уншагшадтаа дурадхахамнай. Энэ хэhэг соо Ригын нэгэ заводой бүлэг токарьнуудай Ленинград хото мэргэжэлээ дээшэлүүлхэ зорилготойгоор ошоод бусажа ябаhан тухай хэлэгдэнэ. Ушар юуб гэхэдэ, тус заводой токарьнууд Фёдор Денисов, Карклинь болон бусад түргэн скоросто хэрэглэн, хүдэлжэ байhан станогуудаа ашаг ехэтэйгээр хэрэглэхэ талаар hайшаалтай үүсхэл гаргабашье, зарим тэды бэрхэшээлнүүдтэй ушарна. Тиихэдэнь аха дүү ород хүдэлмэришэд туhална. Энэ романай гол темэнүүдэй нэгэн хадаа латыш болон ород арадуудай хани барисаан болоно. Үнэхөөрөөшье тус романай гол геройнуудай нэгэн Фёдор Денисов хадаа анхандаа Ленинградай байбашье, саашанхи хуби заяагаа латыш арадай хуби заяантай ниилүүлнэ. Тэндэ инаг дураяа олоно. Дурадхагдагша хэhэг соо Фёдор Денисовэй Ленинградhаа Ригэ хүрэхэ замдаа бодоhон бодол hаналынь харуулагдана.

...рнүүдтэ Денисов ...тай үндэр дээрэ ...зүрхөө хөөрэнги ...hан агаарыньшье ...ондоо, тунга сэ...

...ошоод, шоргоол... ...рон дээрэ исалан ...е хаража байха... ...бүн гэжэ, хамаг ...ргээн сэгнэхэдэнь, ...ба. Эндэ байха ...ргүүдынь, ябаhан ...он, хараhан юу... ...уу бүгэдэ тархи ...а оложо, ямар... ...одо болобо.

...комой заседани... ...сай хэлэhые да... ...а оруулна. Яахаб... ...йлгодоггүй бай... ...өөр тухайгаа бо... ...арга хэрэглээ ...тиихэдэ эндүүрдэ... ...шүүмжэлнэ. ...дэг болоходо, ...ёhотойл түрүү ...байhыень Федор ...оо, эндэл Ленин... ...эслэн ойлгоо ха ...ие ойлгоо бэшэ. ...эришэдэй ухаан... ...л абаашахань... ...зон дүүрэжэ, ...үүр шэнгеэр ...үргэжэ ерээшэд ...шухала захяа...

нуудаа дамжуулна хэбэртэй, зариман удаан гар гараа барисалдана, нүгөө зариманиинь хүн зонhоо эшэхэ гайхахаяа мартаад, перрон дээрэшье озолдоно.

Фёдоршье баhал хахасахын тэдыдэ эндэ байна бэшэ аал? Теэд тэрэ гансашье хүнүүдээр хахасана бэшэ, бүхы городтой, Ленинэй городтой хахасана ха юм. Зүгөөр перрон дээрэhээ сааша, бэшэ юуншье харагданагүй. Тэрэнэй энэ hанал бодол тааhандал, хажуудань Карклинь дүтэлэн ерэжэ:

— Ленинградтаяа хахасахадаш досоош хүшэр байна гү? — гэжэ тэрэ нүхэрhөө hанаата болонгёор асууба. Теэд Фёдор юуншье гэжэ харюусабагүй. Байд гээд:

— Гайхалтайл hайхан город байна даа, — гэжэ Карклинь нэмэн хэлэбэ. — Ленинэй город.

Яахабши даа, Фёдор энэ городтой түрүүшынхеэ хахасажа байна бэшэ ха юм. Тиихэдэ, дайнай эхилээд байхада, энэ городтой түрүүшынхеэ хахасаhанаа тэрэ hанаандаа оруулаад, бодолгото боложо байна ха юм. Зүгөөр тиихэдэ Федор шал ондоо эрхэ байдалда түрэл, зүрхэндэнь хэтэдээ шэнгэн ороhон энэ городтоёо хахасаа hааб даа. Харин мүнөө тад ондоо...

— Би Ригэдэ баhа дуратайб.— гэжэ тэрэ Карлиньдашье, өөртөөшье юм гү—аман соогоо гүбэд гэбэ.

Поезд удааханаар байраhаа хүдэлбэ. Тиихэдэнь ямар нэгэн асари томо пароходой далайн эрьеhээ удааханаар таhаран саашаа ябажа байhандал мэдэрэл баранай досоо оробо.

Тэрэ үдэшэ Фёдор эртэ унташоо hэн. Теэд хамаг хэхэ юумэеэ хэhэн, hанаа сэдьхэл тэнюун хүн бэшэ, яахаб даа. Үглөөгүүр гэнтэ hэришэхэдээшье, баhал омог дорюун зандаа байба. Дээрэхи полкhоо солбон хүнгөөр hүрэн буугаад, сэхэ урдаhаань тудаhан наранай хонгор гэрэлhээ бага hарган татаад, сонхоор газаашаа харахадань, аятай сэлмэг үглөө игаан байба.

Унтаатай хэбтэhэн Карлклинаа hэрюулбэ. Унтагшье гэжэ hанажа байгаашье hаа, hанал бодолойнгоо дэлгэрые хубаалдалсахаяа, иимэ hайхан үглөө харуулхаяа hанаал.

— Бодо, бодо... Унта унтаhаар хамагhаа гээгдэхэшни, — гэжэ тэрэ нүхэртөө амар заяа үзүүлбэгүй.

Нюур гараа угаажа сэлмээд, үглөөнэй хоол бариха гэжэ шиидэбэд. Тиихэ зуураа, хүхюугээр хөөрэлдэжэ эхилбэд.

— Оройдоо хэдыхэн саг болоод Ригээ хүрэхэмнай гээшэл даа, теэд энэ үдэртөө заводоо ошоhоноймнай үрэ бии гээшэ гү, ши, юрэдөө, юун гэжэ hананаш, — гээд Карклинь нүхэртөө хандаба.

— Зүйтэйшьеб бэшэ аал даа,— гэжэ Фёдор зүбшөөбэ. — Теэд үглөө эртэ халаандаа уулзана бэзэбди. Минии станогой фундаментые дары түргэн hэлгэгты гэжэ тэрэ байрадаа эрилтэ табихаб.

— Шимни яагаа яаруугшабши,— гэжэ хэлээд, Карклинь миhэлзэбэ.

— Теэд хэды болотор энэ хэрэг унжагайруулха зонбибди.

— Тиимэшье болоно гээшэ гү даа. Шэнээр лэ хүдэлжэ эхилхэ сагнай одоолшье ерэбэл ха юм даа.

— Ерээ даа.

Өөдөө үндын гараhан наранай элшэ харгын хоёр хажуугаар баглайлдан hуугаа үндэрнүүд шэнэhэ, нарhадай оройнуудта элшэ туяагаа сасан алтаруулна. Нэгэ хирэ ой модод үгы болоод, сагаан тала нээгдэжэ, гэр бараанууд харагдаадхина. Удаань дахин ой модод эхилхэ.

Хэрбээ Фёдор энэ бүхы тала дайдаар ябагаар ябаа гээшэ hаа, харгынгаа ханида олон лэ юумэн тухай хөөрэхэ hэн даа. Тэрэнэй нюдэндэ 1944 оной намар энэ газарта болоhон үхэлтэ тулалдаанууд, Гауя мүрэниие гаталалга сохом лэ харагдаха hэн. Эршэмтэйгээр урагшаа дабшажа ябаhан сэрэгшэдэй харгы зам зааhан тэмдэгүүд, мүн бахана, мододой сээжэдэ хадагдаhан уряа лозунгнуудшье саг үргэлжэ дайралдагша бэлэй. Тэдээн дээгүүр томонууд үзэгүүдээр: «Урагшаа, Ригэ тээшэ!», «Совет Латвиин ниислэл хотые дайсадай hабарhаа дары түргэн сүлөөлэе!» гэжэ бэшээтэй байдагынь мартажа болохо аал? Хожомынь Ригэ шадар болоhон шанга тулалдаануудта хабаадалсаха зуураа, Фёдор энэ городтой хуби заяагаа холбоо бэлэй.

Мүнөөшье тэрэл харгыгаараа Ригэ тээшээ табилуулжа ябана ха юм. Ригэ! Ригэ дүтэлөө... Түрэл городтоо ехэл бэлэг сэлэгтэй бусажа ябана даа. Зүб даа, тэрэ мүнөө түрэл городынь хэтэдээ болонхойл. Тэрэнэй ерээдүй, бүхы ажабайдалынь хирпиисын шулуун ханатай ниилэдэгтэл гү, али балга уhанай далайтай ниилэдэгтэл Ригэтэй ниилээ ха юм. Ажал хүдэлмэриньшье энэ городто... Хамаг хани нүхэдынь эндэ бшуу. Өөрөөшье хари газар ошожо ябана бэшэ, харин түрэл гэртээ бусажа ябана бшуу.

Поездын урагшаа дабшаха тума Ригэ дүтэлнэ гэжэ hанахадань, дахин зүрхэниинь хөөрэжэ эхилнэ. Урдань хүлеэжэ байhан бүхы юумэнэй hайн байха байhанда тэрэ гүйсэд этигэнги зогсоно. Тиимэ даа, Лена тэрэниие хүлеэнэ ха юм. Мүнөө Фёдор хоорондоо бии болоhон алгасалдаае үндэhөөрнь хуулан хаяха тиимэ шэдитэ дулаахан үгэнүүдые оложо ядаха аал? Одоол мүнөө Фёдор тэдэ үгэнүүдые олохоб гэжэ бата найданги ябаба. Перрон дээрэ угтахаяа ерэhэн олон хүн зоной дунда хүхюун сэбэр Леные хараhадаал, тэрэнэй хажууда гүйн ошохо, зүрхэнэйнгөө гүн соо хадагалжа ябаhан үгэнүүдээ хэлээд, гар гарhаа илдамаар барисалдаад, олон зонhоо холодон ошохо байhандаа hэжэг түрэнэгүй.

— Шимни юун тухай бодолгото болон байнаш даа? — гэжэ Карклинь асууба. Харюудань Фёдор таабаритайгаар миhэлзэбэ.

Одоолшье үдхэн ой сооhоо hугаран гаража, Юглскэ нуур тээшэ зуралзаба. Ригэ! Түрүүшын гэрнүүд, үйлсэнүүд эхилбэ. Удантүй тэдэнэй hуужа ябаhан поезд хүндөөр уухилhаар перроной дэргэдэ ерэжэ байшаба. Иимэ олон зон сооhоо Леные обёорон харахань бэрхэтэй. Лена тархяа дээрэ үргэнхэй, хүнгэхэн hэбшээндэ шарахан үhэеэ hэмбэлзүүлэн, гараараа даллан, Фёдорые амаршалан, перрон дээрэ зогсобо; hүлээрнь вагоной үүдэн тээшэ даб гэбэ... Амар мэндэ, Лена, Леночка!

Амар мэндэ, Ригэ!

**А. Жамбалдоржиев
ородhоо оршуулба.**

Хуушан онгосо

Элhэн добо дээрэ хэбтээшэ
Энээхэн онгосо
Он жэлнүүдэй нюрган дээрэ
Олохон лэ загаhашадые
Үлгыдөө.
Тэнгэриин хаяаhаа бидэн тээшэ
Дэбхэрэлдээшэ
Долгидой ногоон нюргад,
Дошхон моридтол,
Үзэгдөө.
Алхалалдааша хүнүүд онгосо
шадар
Алгад хаяна харасаяа:
Зоной нюдэн дээрэ сабшан,
Зомгоол болгохонь хаяа?
Үгы даа!
Дабирхайдагдаhан ташааеш
Ерээдүйн hалхин
Эльбэнэ таашаан.
Хормойдош шэбээлээшэ
Загаhашадай үхибүүд
Харин шамаар
Хэжэ наадaнхай хүхибэ гү?
Үмхи губшуурыш татажа
Үзэнэ хэбэртэй.
Хэбэрхэй мотоорыш задалжа
Шэнжэлхэ хэрэгтэй.
Эдэнэй няни — онгосотой
зэргэлээд,
Шэрүүн багшань — Далай
Шэлээтэйгээр тэршэлээ.
Загаhашадай хуушан онгосо!
Зандааш, үшөөл барагханш.
Дабирхай аңхилhан үлгыhөөш
Далайн баатар ургахал.

* * *

Хүдэлмэришэдэй столоводо хүбүүхэн бархирна

Хүдэлмэришэдэй столоводо
Хүбүүхэн бархирна.
Улаганан залуу эхэнь
Улад руу харана.
Эшэнэ, аягүйрхэнэл ха эндэ
Эсэнги, ёборгон хүнүүдэй
тэгэндэ.
Гэнтэ, хэншьеб,
Ганираг даа сухалдаад:
Хашартай гээшэнь!
Хашхараан эндэ дуталдаа!
Хэн бэ энэ гэгээшэ?
Кассын хажууда аниргүй
болобо.
Халбага, табагуудшье
Хангиралдахаяа болибо.
— Эй, хүбүүд, айлшадаа
hүүлгыт!
Эдеэлэлсэг лэ мантай.
Эндэмнай иимэ айлшад
Эгээ түрүүшынхеэлтай?
Гар дээрээ ашанараа бүүбэйлжэ
Газарта табигшад,
Ганса хүбүүгээрээ омогорхон
ябагшад,
Үхибүүнэй нэрэ шэнэхэн
паспортдаа
Үшөө бэшүүлээгүйшүүл —
барандаа
Хүдэр гарта
Хүдэлмэришэн ангил даа!
Сэхыень хэлэхэ хэрэгтэй,
Сэдэгэрхэн хүбүүе
hамааруулхаяа,
Саахар конфетэ мэтээр,
Альган дээрээ зүрхэеэ
Абажа табихаар бэлэнүүд.
Хүдэлмэришэдэй столоводо
Хүбүүхэн эдеэлнэ.
Каша тухай, hүн мүрэн ба
Кисель эрье тухай
Хэнhээш hайса мэдэхэш hаа,
Хүбүүхэн, хай
Хүн тухай юушье мэдэхэгүй
бэшэ аал?
Эжы гэжэ hураагүй аад, одоо
Энеэнэ хүхюутэй.
Хүбүүхэн
Хүл дээрээ бодоходоо,
Андалдахагүйл юунэйшье
болоо бол,
Анханда нэгэ эдеэлhэн
Хүдэлмэришэдэй энэ столово.

Алексей БАДАЕВ оршуулба.

БурАССР-эй 40 ЖЭЛЭЙ ОЙДО

Үргэн Санагын үнсэгтэ...

Үргэн Санагын зураа займагуудаар гү, али жалга жааmануудаар үрмэдэhэ ургашаhан ганса нэгэн урсахан гэрнүүд урдань хада эндэ, тэндэ орбойхододжо байгша hэн. Иигэжэ нэгэ-хоёр үхэр малаа тэжээхын тула ой тайгын оёороор зайха, hууха баатай болодог hэн. Юуб гэхэдэ, үргэн Санагын үнсэгэй эрхим гэhэн хадалан талада hуурижаха аргагүй, баяд, ноёдуудта хашуулдаг байгаа. Санагын дасанда 500 ламанар арад зоной хүзүүн дээрэ олбойлдон hуудаг бэлэй.

Агууехэ Октябриин хубисхалай урда тээ Санага нютагай хүн зон хэнэйшье мэдэhээр ядуу, түлюур hуудаг hааб даа. Харин мүнөө энээн тухай хөөрэхэдэ, үльгэр домог шэнги болонхой.

Үргэн Санага... Үрмэ зөөхэйн үер мүрэн гү, али нуурта билтаран, үбсүүгээ үргэнөөр сэлиhэн шэнэ сагай hэбшээгээр амилhан hайхан нютаг энэл даа.

Сэлгеэ сагаан Санагамнай гээд сэбэр улаан хүбүүд, басагад дуунууд соогоо дуулан магтадаг. Үргэн Санагын үлзы hайхан талада хүлөөл гэшхэhэн хүн бүхэн аялга дуунуудыень уян зүрхөөрөө мэдэржэ, хоолой нэгэдүүлэн, сэдьхэлэй баяраар дуулашахые хүсэдэг.

Энэ hайхан нютагайнгаа шэмэг—байгаалиин үзэсхэлэн гоёые зураглан магтаха үгэнүүдшье олдоногүй. Уула шэлэнүүдтэнь арсын гашуун үнэр ханхалаад, сагаан дали, халуун үбhэн сэдьхэл буляан байхал: Сарьдагуудай шэлэнүүдые гансал Кавказтай гү, али Карпадай уулануудтай жэшэжэ боломоор. Эндэ булга хэрмэнэй төөримэ ой хүбшэ соогуур хандагай, бодон гахай, хабарга гэхэ мэтын ангуудшье байха. Шүдэ хаха ташама хүйтэн аршаан булагууд эндэ харьяалжа байха.

Нээрээшье сэлгеэ сагаан Санага нютаг гоё hайхан даа. Эрбэн сэрбэн уула шэлэнүүдээр хүреэлэгдэhэн үлгы мэтээр оршоно. Хүүхэн дүүхэйн гүрэлөө гэзэгэдэл долгитоhон Сэхир гол энээгүүр урдана.

Санагада гансал эбэртэ бодо мал үсхэбэрилхэ ажалтай «Коммунизм» колхоз байдаг. hарлаг, хайнагуудынь Сарьдаг тохой майлааа бүрхөөжэ, тоhотой hүнэй дээжээр суурхана. Зуунай найман процент шахуу тоhо үгэдэг үдхэн hүтэй hарлаг үнеэдhээ түрэhэн бухануудые шэнгэн hүтэй симментал үүлтэрэй гү, али бэшэшье үүлтэрэй үнеэдтэ табижа, хайнагуудые бии болгодог баян дүй дүршэлтэй ажалша бэрхэ хүнүүд Санагада ажаhуудаг. Хайнагууд ехэ тобир, хада уулынгаа шэрүүн байгаалида тон таараhан, үшөө hарлагуудтаа орходоо 4—5 дахин ехэ hү үгэнэ, тиихэдээ 6 гү, али 7 процент тоhотой байдагынь юунhээшье үнэтэй ха юм. Иигэжэ энэ аргаар бии болоhон үнеэдые морин хайнагууд гэдэг, гадна бэшэ үүлтэрэй бухануудые ниилүүлhэнэй аргаар hарлаг үнеэдhээ бии болоhон хайнагууднай уhан хайнагууд гэжэ нэрэтэй. Ажалша бэрхэ хүнүүд адуу малаа харууhалжа, түрүү дүй дүршэлөө, онол аргаяа залуушуулда дамжуулан үгэдэг заншалтай. Шахалгын малай амидын шэгнүүрые хоног бүхэндэ 1 килограмм шахуу нэмээжэ, коммунизм байгуулха асари ехэ тэмсэлэй түрүүшын зэргэдэ алхалалсаhан Шагдар Аюшеевич Бабалаевай, Жэмбэ Норбоевой болон бусад малшадай габьяата хэрэгүүд тухай гансал Захааминда мэдэдэг бэшэ, харин республика соошье дурсадаг ёhотой. Дэлэн томотой үнеэдhээ хүнэг hабаараа халима hү hаали абаhан эрхим шударгы hаалишад, райсоведэй депутат Шагжиева Б. Д., Хадаева Д. Ж., Бандеева Антонидын болон бусадай гайхамшагта ажалые мэдэхэгүй хүн Санага нютагта үгы байха. Ажал хүниие тэжээдэг юм гэжэ мэдээжэ. Хүн түрэлтэнэй ажаhуудалай үндэhэ узуурынь ажал хүдэлмэри гээшэ ааб даа. hүүлэй хэдыхэн жэлнүүд соогуур үргэн Санагын үнсэгтэ баригдаhан уужам hаруул 200 гаран байшан гэрнүүд ербылдэн харагдана. hүниндөө Санагые холоhоо харахада город шэнгеэр яларан, зайн гэрэлээр гэрэлтүүлэн байхал.

Санага... Томохон буряад тосхонуудай нэгэн. Эндэ элдэб эмхи зургаанууд бии: хэлхеэ-холбооной таhаг, томохон радиоузел, метстанци, лесничествын гэр, тоhоной завод, ветлечебницэ, хорёод шахуу хүнэй хэбтэхэ больница, нарайлалгын гэр, дунда hургуули.

Революциин урда тээ 2—3 hурагшадтай hургуулиhаа ондоо нэгэшье эмхи зургаан Санага нютагта үгы байгаа. Мүнөө эндэ 5 магазин хүдэлнэ.

Санагын дунда hургуули... 1934-дэхи жэл хүрэтэр эхин шатын hургуули байhан аад, тэрээнhээ хойшо долоон жэлэй hургуули болгон эмхидхэгдэжэ, 1952 онhоо эхилжэ, дунда hургуули болгогдонхой. Хэрбээ 1936—1937 онуудта нютагай зоной хорёодхон процент арай гэжэ үзэг холбожо, уншажа шадаха байгаа hаа, мүнөө ехэнхи зониинь долоон класснаа бага бэшэ эрдэмтэй. Үндэр наhатанай дунда эрдэм ном мэдэхэгүй хүнүүд үгы.

Санагын дунда hургуули нютаг нугынгаа хүгжэлтэдэ нилээд ехэ үүргэ дүүргээ. Эгээл тэндэhээ эрдэм оложо, хүл дээрээ гараhан хүнүүд колхоздо, hургуулида, больница, ветлечебницэ болон бусад эмхи зургаануудта хүдэлмэрилнэ. Мүнөө Санагын дунда hургуули дүүргэгшэд нютагтаа хүдэлхэhөө гадна, Эхэ оронойнгоо элдэб хизаарай ажахын олон hалбаринуудта ажалладаг юм. Жэшээнь, Буряадай АССР-эй депутат Д. Н. Бабалаев, С. Х. Санжитов, Р. Л. Бандеев болон бусад колхозуудые хүтэлбэрилнэ; Т. С. Ардаева, А. Ж. Доноев, Л. Ж. Банзарханов, Ш. Э. Базаров болон бусад олон хүнүүд хүүгэдые хүмүүжүүлнэ, Б. Охинов, Д. Б. Гармаева — эмшэн; В. Ж. Цыренов, М. Д. Цыренов, С. Б. Мархаев болон бусад хүдөө ажахын дээдэ эрдэмтэй мэргэжэлтэд.

Түбэй болон элдэб городуудаар дээдэ hургуулинуудай студент оюутаниие нэрлэбэл тон олон.

Мүнөө Санагын дунда hургуулида hурадаг 500-гаад хүүгэдые гушаад багшанар, хүмүүжүүлэгшэд hуртана. Тэдэнэй дунда эрхим ажалаараа шалгарhан нүхэд олон. Жэшээнь, Е. Е. Балдакшынова, А. Н. Потапова, Х. И. Хамаганова, Д. Д. Дамчеева, О. Г. Будаева болон бусадай хэшээлнүүд хододоо үндэр дээдэ шатада үнгэрдэг, тэдэнэр хүүгэдэй эрдэм ухаа олохын түлөө бүхы хүсэ шадалаа зорюулна.

Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнда Санага нютагай бүлэ бүхэнhөө хабаадаа.

«Коммунизм» колхоз гүрэндөө худалдаха хахад жэлэйнгээ мяханай түсэб дүүргээ. Мүнөө тугалнуудые олоор абажа байна, 1500 шахуу тугал хүлеэгдэнэ. Санагада аарсын завод ашаглалгада үгтөө. Малшадайнгаа культурна эрилтые хангаха талаар колхозой хүтэлбэрилэгшэд, коммунистнууд, комсомолшууд, багшанар, эхэнэрэй Советэй гэшүүд болон соёлой ордоной ажалшадай гаргаhан үүсхэлтэ ажалые мартахын аргагүй.

...Хүшэгэ аалиханаар нээгдэжэ, табяад хүнhөө бүридэhэн Санагын хоорой ирагуу дуунуудай зэдэлхые ерэhэн лэ хүн шагнаха, баясаха. Гоё hайхан концерт хараха гэжэ «Коммунизм», «Байкал» колхозуудай соёлой ордонгуудта малшад, хонишод, тугалшад олоороо суглардаг юм. Санагын уран hайханай самодеятельностиин коллектив республикынгаа 40 жэлэй ойдо зорюулhан концертнүүдээрээ ажалшадые үшөөл баясуулхань дамжаггүй.

Сэлгеэ сагаан Санага... Энээхэн гурбан үгын удха соо эхэ нютагайм зураг урдамнай дэлгэгдэнэ. «Сагаан эдеэнэй нютаг» гэжэ Санагые дэмы нэрлээ бэшэ.

Энэ 40 жэлэй хугасаа соо сэлгеэ сагаан Санагада болоhон хубилалтануудые энээхэн үе соо багтаахань бэрхэтэй.

Ургыш даа, hалбарыш даа урматайгаар
Ууҗам минии Санага нютаг!

Б. Шойдоков.

Санага нютаг.

ТҮРГӨӨР ЯБАДАГ БОЛОХО

Ороной түмэр замууд дээрэ майн 26-hаа зунай расписани хэрэглэгдэдэг болоо.

— Шэнэ графигай онсо илгаань гэхэдэ, поезднууд бүри олоор, улам түргэнөөр ябадаг болоо,—гэжэ Зам харилсаанай министерствын пассажирнуудай главна управлениин начальник Б. П. Зайцев ТАСС-ай корреспондентдэ мэдээсэhэн байна.

— Түмэр замшадhаа гадна, транспорт барилгашадай hүүлэй жэлнүүдтэ угаа ехэ хүдэлмэри хэhэнэй ашаар иимэ юумэ хэхэ аргатай болоhон байна. Промышленна томо центрнүүдые холбодог гол шухала харгынуудта электровозууд ябадаг болоо, хэдэн мянган километр түмэр зам баригдаа, ехээр заhабарилагдаа.

Электровозуудай ябадаг баhа нэгэ зам бүри hаяшаг ашаглалгада үгтэhэн байна. Энэ хадаа Балтиин далайhаа хара далай хүрэдэг. Мүнөө түргэн поезднууд ленинградайхидые урдынхида орходоо 10 час урид Сочи, 9,5 час урид Кисловодск асардаг болоо. Москва Ленинград хоёрой хоорондо ябадаг үдэрэй экспресс час соо 160 километр хүрэтэр түргэн ябажа, городуудай хоорондохи зайе оройдоол 5 час 27 минутын турша соо гатална.

Промышленна томо центрнүүдые Крымэй болон Кавказай курортнуудтай, Сибирь болон Алас-Дурна зүгтэй холбодог замууд дээрэ поезднууд бүри олоор, улам түргэнөөр ябадаг болоо. Шэнэ поезднууд Кисловодскhоо Новокузнецк, Свердловск болон Баку хүрэтэр, Симферопольhоо — Эрхүү болон Челябинск хүрэтэр, Новороссийскhаа — Воркута хүрэтэр ябадаг болоо. Москва—Владивосток гэжэ түргэн поезд урдынхиhаа дүрбэ хахад час урид Алас-Дурна зүгтэ хүрэдэг болохо.

Хүн зондо таарамжатай байхын тулада зарим маршрудууд нэгэдүүлэгдэhэн, ута болгогдоhон байха юм. Жэшээлхэдэ, Брестhээ Свердловск орохын тула Москвада ондоо поезддо hууха хэрэгтэй байдаг. Мүнөө Брест Свердловск хоёрой
ябадаг поезд бии
град—Свердловск
маршрут Челябинск
гогдоо. Симферополь-
ва—Кушка, Киров-
бусад замуудта
бии болгогдоо.

Тэрээнhээ гадна
лэн, пассажирнууд
түмэр замаар болон
мэр замаар болон
гыгаар ябажа, ошохо
дэг болохо байна.
нэгые хаража үзэ.
жир Батуми хүрэтэр
бал, тэрэ Одесса
саашадаа теплоходо
Тиихэдэ билет
лон купегэй номер
теплоходой каютын
байха.

Почтово-багажна
олон болоно. Эдэ
замууд дээгүүр
экспрессүүдтэ мүнөө
багажна вагонууд
Энээнэй ашаар үшөө
хуу hуури пассажир
боломжо бии болоо.
арбаад поезднууд
эхилhэнтэй адли

Ороной вокзалнууд
6 мянга гаран элдэб
хогдохо юм. Эдэ
дые хэблэн сохёо,
гаж «хадагалха»,
рюусаха» байна.
поезднууд олон
ралтын, амаралтын
нүүдтэ илангаа

Москва. (ТАСС)

Ухибүүд—манай жаргал

Ленинэй орденто локомотив-вагон заhабарилгын заводой коллектив багашуулые зүбөөр хүмүүжүүлхын хойноhоо ехэ оролдолго гаргадаг. Субботын, амаралтын үдэрнүүдые үхибүүдэй хүхюун сэнгэлигээр үнгэргэхэдэнь заводой коллектив хододоо анхаралаа хандуулжа, элдэб hонин программатай наада зугаа эмхидхэдэг. Нэгэ тиимэ hонирхолтой наадан заводой Соёлой парк соо hаяхан үнгэргэгдөө. Хүдэлмэришэдэй арбаад хүбүүд өөhэдынгөө «хурдан хүлэгүүдтэ» hууҗа, хоорондоо мүрысэhэн байна. Урилдаанда гараhан багашуул ехэ хүнүүдтэл адли харгыгаа буляалдажа ябаад, хоорондоо үсэд нэтэрүүгээр тулалдаа. Урилдаан дундуур үетэнhөө хожомдоhон нэгэ заримашуулынь харгын тэг дунда велосипедээ байлгажа ерээд, бархиржа, бултанай анхаралые татана. Үхибүүдые хамгаалха уласхоорондын үдэртэ зорюулагдаhан мүрысөөндэ хабаадагшад — бултандаа бэлэгүүдые абажа, хүхюун баяртайнууд гэр гэртээ тараhан байна. Заводой хүдэлмэришэдэй зол жаргалтай үхибүүд амаралтын үдэр бүхэниие иигэжэ хүхюун сэнгэлигээр үнгэрэдэг юм. **Зураг дээрэ:** 1. Үхибүүдэй урилдаан. 2. Урилдаанда хожомдоhон нэгэниинь.

Л. Хайдуровай фото.

ХИЛЫН СААНАҺАА

А. Гизенгиин парламентын гэшүүнэй ойроо хүртэшэгүй эрхэ дахин hэргээгдэбэ

ПАРИЖ, майн 29. (ТАСС). Антуан Гизенгиин парламентын депутадай ойроо хүртэшэгүй эрхые дахин hэргээхын түлөө Конгын парламентын палатын түлөөлэгшэд үсэгэлдэр дуугаа үгэбэ.

hаналаа нэгэдэлгын Африканска партиин түрүүлэгшэ Антуан Гизенги Конго мүрэнэй адаг шадар Болабемба гэжэ хооhон арад дээрэ жэлhээ үлүү саг соо байлгагдана. Парламентын депутадууд Антуан Гизенгиие сүлөөлхэ эрилтэтэйгээр оло дахин үгэ хэлэhэн байха, тиибэшье Конгын засагаархид мүнөө болотор ямаршье хэмжээ абаадүй байhаар.

Франс пресс агентствын корреспондентын мэдээсэhэнэй ёhоор Гизенгиин парламентын гэшүүнэй ойроо хүртэшэгүй эрхые дахин hэргээхэ тухай шиидхэбэриин түлөө 54 хүн дуугаа үгөө, 19 депутат hаналаа барья.

Гизенгиин парламентын гэшүүнэй ойроо хүртэшэгүй эрхые хаhаха тухай 1962 оной май hарада абтаhан шиидхэбэри хуули буса байhан юм гээд палатын түлөөлэгшэд тобшолоо гэжэ мэдээсэл соо тэмдэглэгдэнэ.

„СССР үсэгэлдэр, мүнөөдэр, үглөөдэр“

ГАВАНА, майн 29. (ТАСС). Кубын финанснуудай министерствын библиотекын үргэн ехэ залнууд соо «СССР үсэгэлдэр, мүнөөдэр, үглөөдэр» гэhэн выставкэ нээгдэбэ. Совет арадай мүнөөдэрэй байдалые харуулhан элитэ ехэ ородой, совет уран зураашадай фото болон зурагууд олооро эндэ табигдаба.

Майн 28-hаа Кубада эхилhэн «Совет соёл культурын неделидэ» зорюулжа, энэ выставкэ нээгдээ.

Карл Марксын нэрэ зүүжэ ябаhан энэ библиотекын залнууд соо совет арадай ажал хэрэг, ажабайдалые харуулhан кинонууд харуулагдаха, коммунис общество байгуулхын түлөө совет арадай тэмсэжэ байhан тухай хөөрэлдөөнүүд үнгэргэгдэнэ.

Кубын финанснуудай министрэй орлогшо Элио Родригес Вега выставкэ нээбэ.

Москвада июнь hарада нээгдэхээ байhан эхэнэрнүүдэй уласхоорондын конгрессто бэлэдхэл бүхы Япон дотор үргэнөөр хэгдэжэ байна. Конгрессто бэлэдхэл хэхэтээ хамта Японой эхэнэрнүүд Америкын уhан доогуур ябадаг атомна онгосонуудай Японой портнуудта оролгодо эсэргүү тэмсэл үргэнөөр хэнэ. Эхэнэрнүүдэй уласхоорондын конгрессто бэлэдхэл хэхэ Японой комитет конгрессто бэлэдхэлэй фонддо мүнгэ зөөри суглуулжа байнхай. Зураг дээрэ: Эдэбхитэй эхэнэрнүүд конгрессто бэлэдхэлэй фонддо мүнгэ суглуулхын тулада Токиогой үйлсэнүүдтэ гараад ябана.

Джапан Прессэй-ТАСС-ай фото.

Балкандахи район эб найрамдалай зоно болохо ёhотой

БУХАРЕСТ, майн 29. (ТАСС). Балкандахи хани харилсаанай түлөө Балканай оронуудай национальна комитедүүдэй түлөөлэгшэдэй зүблөөн гурбан үдэрэй турша соо эндэ болоҗо байна. Мүнөөдэр коммюнике баталан абаад, энэ зүблөөн дүүрэбэ.

Балкандахи арадуудай хоорондохи хани барисаа, харилсан ажаллалга улам хүгжөөхэ, Балкандахи районые эб найрамдалай зоно болгохо тухай эндэ уулзагшад дэлгэрэнгыгээр хэлсэжэ, бэе бэеэ ойлголсобо гээд абтаhан коммюнике соонь хэлэгдэнэ.

Буу зэбсэгые бүрин хүсэдөөр, бүгэдөөрөө хуряаhанай ашаар лэ эб найрамдал бэхижүүлэгдэхэ байна гээд коммюнике соо саашань хэлэгдэнэ. Гүрэнүүд хоорондын харилсаанда hэжэглэл түрүүлдэг зүйлнүүдые—гадаадын сэрэгэй баазануудые, ракетэнүүдые табиха түхеэрэлгэнүүдые, ядерна зэбсэгээр хангагдаhан самолёдууд болон корабльнуудай тогтохо баазануудые хуу үгы хэхэ ёhотой, эдэ бүгэдэ хадаа арадуудай эб найрамдал ба аюулгүй байдалда түбэг татана гэжэ эдэнэр тэмдэглэбэ.

Балкандахи хани харилсаанай түлөө комитедүүд Балканай арадуудай эбэй ёhоор зэргэ оршон hууха, хани харилсаха ябадал хангаха, Балкандахи районые ядерна зэбсэгhээ сүлөө эб найрамдалай зоно болгохо гэhэн правительство болон организацинуудай үүсхэлые дэмжэгдэнэ, саашадаашье дэмжэгдэхэ гээд коммюнике соо хэлэгдэнэ.

Балкандахи хани харилсаанай түлөө Балканай оронуудай национальна комитедүүдэй дүрбэдэхи уулзалгые 1964 ондо Белградта хэхэ гэжэ хараалагдаба.

Джомо Кениата Кениин премьер-министр болобо

НЬЮ-ЙОРК, майн 29. (ТАСС). Африкын Кенидэхи национальна союзай партиин хүтэлбэрилэгшэ Джомо Кениата Кенидэ правительство бүридүүлхэ гэhэн губернатор М. Макдональдын дурадхал хүлеэн абаба.

Кениатын толгойлдог правительство июниин 1-дэхи уялгаяа дүүргэжэ эхилхэ юм. Энэ болзорто Кенидэ дотоодын өөhэдын захиргаантай болохо гэhэн конституци хүсэндөө орохо ха.

Африкын Кенидэхи национальна союзай парти (КАНУ) hаяхан дүүрэhэн бүгэдэ ниитын hунгалтануудта Кениин национальна суглаанай доодо палатада олонхи hуури эзэлжэ, правительство бүридүүлхэ эрхэтэй болобо. Үшөө хүсэд бэшэ мэдээнэй ёhоор энэ парти палатын түлөөлэгшэдтэ 62 hууритай болоо, тиигэн гэхэдэнь нүгөө парти—Кенидэхи Африкын демократическа союз мин 32 hууритай болобо. Национальна суглаанай дээдэ палатада эдэ хоёр парти адли тоотой hуури абаба. Мүн хүдөө нютагуудта болоhон hунгалтада Кенидэхи Африкын национальна союзай парти (КАНУ) илалта түйлаа гэжэ даб дээрэхи мэдээнhээ эли болобо.

Тайлбарил

Джомо Кениата

Джомо Кениата 1893 ондо Африкада Кикуйю гэжэ угтай хүнэй бүлэдэ түрэбэ. Шотландиин миссионерскэ hургуулида hуража, эхин шатын эрдэмтэй болоhон юм.

1920 онhоо политическэ ажал ябуулгада хабаададаг болоhон байгаа. Энэ үедэ Кикуйю гэдэгэй центральна ассоциацида ороhон намтартай. Хожомынь энэ ассоциациин генеральна секретаряар томилогдоhон юм.

hуралсалаа үргэлжэлүүлхын тулада Кениата 1931 ондо Европо ошобо. Лондоной университедэй экономикын, политикын эрдэмэй hургуули дүүргэбэ.

Лондондо байха үедөө Африкын элитэ ехэ ажал ябуулагшадтай хани харилсаа тогтооhон байгаа. Кваме Нкруматай хамта агууехэ Африкын федераци байгуулба.

1946 ондо Кениата Эхэ ороноо бусажа ерээд, Кенидэхи Африканецуудай союзда эдэбхитэйгээр хүдэлнэ, hүүлээрнь тус союзай түрүүлэгшэ болоно.

1952 ондо тус союзые колониальна засагаархидай бута сохиходонь, Кениата долоон жэлээр түрмэдэ хаагдахаар сүүдлүүлбэ.

Сүлөөлэгдэhэнэйнгөө hүүлээр Кениата 1960 онhоо Кенидэхи Африкын национальна союзай партиие толгойлно. Тус парти бэеэ даанхай байдалай түлөө, Кенидэ хүсэтэ центральна правительство байгуулхын түлөө тэмсэнэ.

1962 ондо энэ парти Кениин законодательна советдэ олонхи hуури эзэлээд, Африкада түрүүшынхеэ байгуулагдаhан холимол правительствада Кениата гүрэнэй министрэй тушаал эзэлбэ.

Ажалаараа алдаршаhан хүнүүд

Анастасия Боткова—коммунис ажалай ударник

Буряадай хүдөө ажахын институдай студентнэр үйлэдбэриингөө практика республикын колхоз, совхозуудта ябажа гарахаhаа гадна, өөрынгөө институдай туршалгын ажахыда ошожо, нилээд ехэ юумэ хэжэ үзэдэг, харадаг, дүршэдэг байна.

Залуу мэргэжэлтэдые ажалай дүршэлдэ hургаха талаар тус ажахын хүдэлмэришэд ехэ оролдолго гаргана. Жэшээнь, мал адуулагша Анастасия Гавриловна Боткова өөрынгөө баян дүршэлдэ залуушуулые саг үргэлжэ hургажа ябадаг. Мал ажал дээрэ арбаад жэлэй туршада ажаллажа ябаhан нүхэр Боткова ажалай үндэр бүтээсэ түйладаг. Анастасия Гавриловна байгша оной нэгэдэхи кварталда залуу малые харууhалхадаа дунда зэргээр сүүдхын 500-гаад граммаар нэмээжэ шадаа юм. Мүнөө дулаан үдэрнүүд эхилжэ, намжаа зохид зунай эхилхэдэ, залуу малайнь шэгнүүр үдэртөө килограмм хүрэтэр нэмэнэ.

Залуу малые адуулха талаар hайн амжалта түйлаhан Анастасия Гавриловна Ботковада hаяхан коммунис ажалай ударник гэhэн хүндэтэ нэрэ зэргэ олгогдобо.

А. Шулунов.

Уhан замаар...

Арадай ажахын шухала хэрэгсэлнүүдые баржануудта ашаалха хүдэлмэри Улаан-Үдын пристаньдэ үдэршье, hүнишье замханагүй. Эндэhээ «Мир», «Заря», «Александр Матросов» болон бусад теплоходууд шулуун нүүрhэ, бензин болон бусад түлишэ, тодолголгын материал тээhэн баржануудые шэрэжэ, Сэлэнгэ, Сүхэ мүрэнүүдээр Харлан, Суулга орохоёо замда мордоно.

Хэрбээ пристаниин диспетчерэй таhалга соо оробол, стол дээрэ дэлгээтэй харгы замай график харахат. Ямар теплоход хайшаа мордобоб, ашаагаа буулгаха hүүлшынгээ пунктда хэды хоног соо ябажа хүрэхэб гэжэ тэндэнь тобшохоноор бэшээтэй байха. Мүн теплоходой бүхы маршрудынь улаан харандаашаар зураатай, мүнөө тэрэнэй хаана ябаhаниинь бишыхан улаан тугаар тэмдэглэгдэнхэй.

Эндэ ажаллажа байhан пристаниин главна диспетчер Пётр Лукич Люболинский иигэжэ хөөрэнэ:

— Манай пристаниин коллектив энэ жэлэй навигациие hайн бэлэдхэлтэйгээр угтаа. Навигациин түрүүшын үдэрhөө эхилэн бүхы теплоходууд ашаа шэрэхэ даабаряа үлүүлэн дүүргэнэ. Жэшээнь, «Сергей Левашов», «Любовь Шевцова», «Мир», «Заря» гэдэг теплоходууд шулуу нүүрhэ, хабарай тарилгын үедэ колхоз, совхозуудта хэрэглэгдэхэ трактор болон бусад машинануудай түлишэ Харлан, Мөөрөөшэ, Суулга, Итанцинн пунктнуудта абаашана. Тэндэhээ бусаха замдаа хэдэн зуун тонно ороohо тээжэ асараа. Эдэ теплоходууд аян замай графигаар хараалагдаhан саг болзороо уридшалан дүүргэжэ, хэдэн эрьесэ хээ.

Мүнөө «Сергей Тюленин» гэжэ теплоход Суулгын элеваторhаа ороohо асарба. Тиихэдэ графигаар хараалагдаhанай ёhоор харгы замдаа 3 хоног ябаха аад, 2 хоногhоо үлүүхэн ябажа ерээ. Би энэ теплоходой капитан Иван Яковлевич Смирновтой танилсуулhуу,—гээд Петр Лукич микрофондо дуудалбэ.

— «Сергей Тюленин» теплоходой капитан, диспетчертэ орохыетнай гуйнаб, — гэжэ микрофоноор хоёр дахин дамжуулба.

Дунда зэргын бэетэй, хүнгэн солбон гэшхэдэлтэй, дүшөөд гаран наhанай хүн уданшьегүй газааhаа орожо ерэбэ.

— «Сергей Тюленин» теплоходой капитан Смирнов гээд бидэнтэй мэндэшэлсэбэ. Тиигээд диспетчерэй таhалгада үнишье байнгүй, теплоходойнь командатай танилсахаяа ошобобди.

Сэнхир шэр
гоё теплоход
уhан дээрэ хэл
Энэнь уhан зам
рэдэг, 150 морин
шыхан теплоход
рэнии үгсэн 20
хал руу 300 то
hэн баржануу
далтай. Команд
бүридэнэ.

— Манай те
оной ашаа
1.200 мянган т
тээхэ түсэбтэй
ашаа шэрэхэ
түсэбые боло
дүүргэхэ хүсэл
теплоходой мех
ажалай ударни
ричев хөөрэбэ.

— Энэ жэлдэ
hайнаар заhаба
торын хуушан
наар хүдэлнэ,
огто тохёолдо
хөөрөөгөө дүүр

ТОБШОХОН

⊙ Республикын
дай ангуушад нии
хүрэдэг ан арьяа
рэгтэ хододо анха
ябадаг, hүүлэй мэ
нөө республика дотор
но хороогдоод байна.
Баргажанай мэргэн
Владимирович Булг
арбан шоно алажа,
ригэй шанда хүрт
Хяагтын ангуушад
Н. И. Михайлов гэх
алаа.

Эдэ үдэрнүүдтэ
зар нютагуудай ан
хюдахаар эмэ шоны
газарые бэдэржэ ба

⊙ Үргэн Буряад
далдаа наймаанай
республикынгаа 40
бэлэгтэйгээр угтахы
мүрысөө үргэнөөр
Мүнөө үедэ республ
шэ жэлэй энэ үе
миллионhоо дээшэ
даа. Худалдаа най
лэгшэд үндэгэ суг
лайнгээ түсэбые 8
болгонхой. Мүн М
банскын, Хяагтын
далдаа наймаанай
хад жэлэйнгээ түсэ

Улаан-Үдын
рнин мэдээсэлээр
публикадамнай
мэжэ байха. Хойт
шэбэр бороо орохо
руун хойто зүгhөө
үлеэхэ. Улаан-Үдэ
0—2 градус
22—24 градус
багсаагдаба.

Редактор Ц.

Манай адрес, телефо

АДРЕС ОБЪЕДИНЕННОЙ РЕДАКЦИИ: гор. ... ца ЛЕНИНА, 35. Телефоны: редактора—23-67, —33-42, зам. редактора — 35-84, секретаря ... отделов: сельскохозяйственного производства ... жизни—47-59, 35-14, промышленного производства ... ной жизни—48-89, 33-61, корректорская—3... Улица ЛЕНИНА, 26. Телефоны отделов: ... —24-74, советского строительства и быта—3... ров и писем—25-41, 38-30, информации—32-74, 34-05.

гор. Улан-Удэ, типография Министерства ... Бурятской АССР.

Н08437.

БУРЯАД ҮНЭН

4-дэхи нюур
1963 оной майн 31.